

UiO

Rapport for 2008

Planer for 2009

Innholdsfortegnelse

I	RAPPORT 2008	4
	INNLEDNING	4
	1 FORSKNING	5
	HOVEDPRIORITERINGER 2008	5
	STATUS HOVEDPRIORITERINGENE 2008.....	5
	1.1 GJENNOMFØRE FASE TO OG TRE AV FAGLIG PRIORITERING OG FORBEREDE IMPLEMENTERINGEN.....	5
	1.2 MER OFFENSIV REKRUTTERING AV VITENSKAPELIG PERSONALE	6
	1.3 BRUKE INTERNASJONALISERING FORSKNINGSSTRATEGISK FOR Å VINNE STYRKE	6
	STATUS ØVRIGE PRIORITERINGER 2008.....	7
	1.4 FORSKNINGSFINANSIERING	7
	1.5 FORSKNINGSETIKK.....	9
	1.6 FORSKERUTDANNING.....	9
	KDS STYRINGSPARAMETRE – RESULTATER 2005-2008 – MÅL 2009	11
	2 UTDANNING	12
	HOVEDPRIORITERINGER 2008	12
	STATUS FOR HOVEDPRIORITERINGER 2008.....	12
	2.1 GJENNOMFØRE FASE 2 OG 3 AV FAGLIG PRIORITERING OG FORBEREDE IMPLEMENTERINGEN	12
	2.2 REKRUTTERE DYKTIGE OG MOTIVERTE STUDENTER TIL UIOs STUDIETILBUD	13
	2.3 UIO SKAL VIDEREFØRE DEN INTERNASJONALE DIMENSJONEN I UTDANNINGENE.....	14
	STATUS ØVRIGE PRIORITERINGER 2008.....	14
	2.4 VIDEREUTVIKLING AV KVALITETSSYSTEMET	14
	2.5 ARBEIDET MED LÆRINGSMILJØET SKAL SIKRE GODE LÆRINGS OG UNDERVISNINGSSITUASJONER	15
	KDS STYRINGSPARAMETRE – RESULTATER 2005-2008 – MÅL 2009	16
	3 FORMIDLING OG INNOVASJON	17
	HOVEDPRIORITERINGER 2008	17
	STATUS HOVEDPRIORITERINGER 2008.....	17
	3.1 TA ET MER SAMLET GREP OM UIOs SAMFUNNSKONTAKT	18
	3.2 POLICY FOR INNOVASJON OG KUNNSKAPSOVERFØRING TIL SAMFUNNET	19
	3.3 FREMME KVALITET OG GJENNOMSLAG I ALLMENNRETTET FORMIDLING	20
	KDS STYRINGSPARAMETRE – RESULTATER 2005-2008 – MÅL 2009	21
	4 PERSONAL OG ØKONOMI	22
	HOVEDPRIORITERINGER 2008	22
	STATUS HOVEDPRIORITERINGER 2008.....	22
	4.1 STYRKE KVALITETSSIKRING OG KONTROLL AV FORVALTNING AV ØKONOMIOMRÅDET	22
	4.2 SIKRE VELLYKKET INNFØRING AV ADMINISTRATIVE IT-SYSTEMER	23
	4.3 ETABLERE POLICIES OG VIRKEMIDLER FOR UTØVELSE AV LEDELSE.....	23
	4.4 SIKRE FORSVARLIG FORVALTNING AV EGNE BYGNINGER.....	25
	4.5 BEREDSKAP.....	26
	KDS STYRINGSPARAMETRE – RESULTATER 2005-2008 – MÅL 2009	27
	5 UNIVERSITETSMUSEENE	28
	HOVEDPRIORITERINGER 2008	28
	STATUS HOVEDPRIORITERINGER 2008.....	28
	5.1 FORBEDRET SYNLIGGJØRING AV MUSEENE	28
	5.2 FORBEDRET SIKRING OG BEVARING AV SAMLINGENE.....	29
	KDS STYRINGSPARAMETRE – RESULTATER 2005-2008 – MÅL 2009	30
	6. LEDELSEKOMMENTARER TIL REGNSKAP 2008	31
	7 RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING	37
	7.1 ERFARINGER MED RISIKOSTYRING	37
	7.2 RAMMEVERK	37
	VURDERING AV RISIKO I FORHOLD TIL STRATEGISK MÅLOPPNÅELSE.....	38
	7.3 PLANER FOR VIDERE ARBEID MED RISIKOSTYRING	39
	8 STYRETS VURDERING AV EGET ARBEID	40
	9 RAPPORTERING OM FORVALTNING AV FULLMAKTER	41

II	PLANER 2009	43
	INNLEDNING	43
1	FORSKNING	45
	<i>HOVEDPRIORITERINGER, RISIKO OG TILTAK 2009:</i>	45
2	UTDANNING	46
	<i>HOVEDPRIORITERINGER, RISIKO OG TILTAK 2009:</i>	46
3	FORMIDLING OG INNOVASJON	48
	<i>HOVEDPRIORITERINGER, RISIKO OG TILTAK 2009:</i>	48
4	PERSONAL OG ØKONOMI	49
	<i>HOVEDPRIORITERINGER, RISIKO OG TILTAK 2009:</i>	49
5	UNIVERSITETSMUSEENE	51
	<i>HOVEDPRIORITERINGER, RISIKO OG TILTAK 2009:</i>	51
6.	PLAN FOR TILDELT BEVILGNING FOR 2009	52

I RAPPORT 2008

INNLEDNING

UiO hadde i 2008 som følge av videreføringen av kuttet i statsbudsjettet og egeninitiert aktivitet en underdekning i budsjettet på i overkant av 200 millioner kroner, som tilsvarer 5,7 % av grunnbevilgningen. Tilleggsbevilgningen på 60 mill i revidert statsbudsjett i desember 2008 var gledelig. Kuttene ble i hovedsak håndtert gjennom rammekutt til alle faglige enheter under universitetsstyret, samt alle sentraladministrative avdelinger. En hovedutfordring ved reduserte rammer er imidlertid at en stor andel av midlene er bundet i fast lønn og andre faste forpliktelser. Budsjettets hovedprofil medførte at en større andel av UiOs midler er blitt bundet til infrastruktur (areal) på bekostning av kjerneaktivitetene og ordinære sentrale tjenester. Dette har vært profilen i fordelingen ved UiO siden 2006.

Styrets prioriteringer for 2008 ble gjennomført ved en overordnet risikovurdering der utgangspunktet var hva som kjennetegnet internasjonalt ledende forskningsuniversiteter. Det utledet fem hovedprioriteringer som har vært de aller viktigst for organisasjonen i 2008.

1. Faglig prioritering: Gjennomføring av fase 2 og 3 som skal lede til et samlende prioriteringsdokument.

2. Rekruttering: Raskere og smidigere tilsettingsprosesser, og mer aktiv innhenting av kandidater. På studiesiden er det viktig å øke antall søkere til UiOs studier, særlig til realfag, fra minoriteter, og søkere fra utlandet.

3. Samfunnskontakt: Tydeliggjøring av sterke sider og samfunnsmessige betydning overfor sentrale forsknings- og utdanningspolitiske aktører og beslutningstakere.

4. Administrative styringssystemer: Sikre en god innføring av nye administrative IT-systemer, herunder lønns- og personalsystem, elektronisk arkiv, innkjøpsystem, verktøy for prosjektøkonomistyring, ledelses- og informasjonssystem.

5. Internasjonalisering: Styrke samarbeidet med ledende institusjoner i utlandet, få flere internasjonale studenter, utnytte det internasjonale markedet bedre i rekruttering av faglig personale.

Dette er prioriteringer alle enhetene har hatt fokus på. Hovedprioriteringene gir føringer for innretning av arbeidet innenfor hvert av målområdene i Strategisk plan. De har også ligget til grunn for utvalg av øvrige delmål/prioriteringer på hvert område.

1 FORSKNING

KD:

Sektormål 2: Universitetene skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Universitetene har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder de tildeler doktorgrad.

Virksomhetsmål 2.1: Universitetenes skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Samtidig skal universitetene konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Virksomhetsmål 2.2: Universitetenes skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

UiO:

Hovedmål: UiO skal styrke sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard

Hovedprioriteringer 2008

- ***Gjennomføre fase to og tre av faglig prioritering og forberede implementeringen***
Faglig prioritering skal gi et samlet bilde av hvor UiO skal ha sterke fagmiljøer i framtiden. Resultatet skal bidra til å gi UiO en tydeligere forskningsprofil og budsjettmessige prioriteringer de kommende årene. Prosessen startet i 2006 og ble avsluttet i oktober 2008.
- ***Mer offensiv rekruttering av vitenskapelig personale***
- ***Bruke internasjonalisering forskningsstrategisk for å vinne styrke***

Status hovedprioriteringene 2008

1.1 Gjennomføre fase to og tre av faglig prioritering og forberede implementeringen

Vår strategiske plan for perioden 2005-09 fastslår at Universitetet i Oslo skal være Norges fremste allmennvitenskapelige universitet. Strategiplanens viktigste grep for å oppnå målet, er en mer konsentrert innsats innen både forskning og utdanning, basert på de tre grunnpremissene

- Kvalitet og komparative fortrinn
- Behov for kunnskap og kompetanse i samfunnet
- Utviklings- og samarbeidspotensial

Med dette som utgangspunkt ble prosess faglig prioritering igangsatt i 2006 og avsluttet med vedtak i Universitetsstyret 14.oktober 2008, der fakultetenes, museenes og sentrenes prioriteringsdokumenter for forskning og utdanning ble godkjent.

Prosessens formål var å få vedtatt langsiktige fagprioriteringer og å legge hovedpremisser for framtidig dimensjonering av og ressursfordeling til faglig virksomhet. Arbeidet ble gjennomført ved alle de åtte fakultetene, de to museene og de to institusjonelle sentrene, og var lagt opp med et sett av felles kriterier og føringer.

Fra den første fasen i prosessen hadde fakultetene, museene og sentrene utarbeidet egne foreløpige forskningsprioriteringer. I andre fase foretok de en porteføljeanalyse av sine studietilbud vurdert opp mot forskningsprioriteringene, mot samfunnets behov, studentenes interesser, samt behov og potensial for fornyelse. I den tredje og siste fasen av prosessen har man så foretatt en endelig og helhetlig vurdering og avstemming av både forskningsprioriteringer og utdanningsprioriteringer, og til slutt samlet disse i ett strategisk dokument for hvert fakultet, museum og senter.

Tverrfakultære områder

I tillegg til de fakultets- og enhetsvise prioriteringsprosessene, inviterte universitetsstyret fakultetene til å komme med forslag til prioriterte tverrfakultære forskningsområder. Målsettingen med dette var å identifisere noen av de forskningsområder som det er særlig stort potensial for å profilere, styrke og videreutvikle i et tettere samarbeid mellom miljøer på tvers av de forskjellige fakulteter.

Universitetsstyret vedtok 25. november 2008 å etablere i alt 7 tverrfakultære forskningsområder. Alle har deltakere fra minst to fakulteter, de fleste fra flere. Områdene er ikke organisatoriske enheter, men faglige områder med aktiviteter og deltakelse på tvers av organisatoriske, administrative og faglige skillelinjer. Etableringen av områdene baserer seg på en felles forpliktelse mellom flere fakulteter/enheter om tilrettelegging for faglig samarbeid. Områdene er gitt egne midler fra universitetsstyret for en periode på to år i første omgang. Deretter skal aktiviteten evalueres og ytterligere økonomisk støtte videre vurderes.

1.2 Mer offensiv rekruttering av vitenskapelig personale

For å nå rekrutteringsmålene har arbeidet i 2008 vært konsentrert om beskrivelse av tilgjengelige virkemidler for omstilling. Dette har inngått som en del av prosess for faglig prioritering. Det er ikke tatt noen beslutning om bruk av virkemidler. UiO har de siste årene fått en rekke nye stipendiatstillinger, mens antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger er stabilt. Det er derfor en utfordring for UiO å presentere et troverdig karriereløp for mange som er i rekrutteringsstillinger med særskilte utfordringer for kvinner, slik at vi ikke risikerer å miste attraktiv arbeidskraft. UiO har fastsatt måltall for rekruttering av kvinner.

Det er regelfestet prosedyrer for å lette vurderingsarbeidet ved tilsetting i vitenskapelige stillinger og satt i verk tiltak for å effektivisere tilsettingsprosedyrene. Et arbeid med å innarbeide rutiner for mer aktivt søk etter gode kandidater eksternt er påbegynt og fortsetter i 2009. Dette er også en del av UiOs arbeid med likestilling.

1.3 Bruke internasjonalisering forskningsstrategisk for å vinne styrke

Internasjonalt forskningssamarbeid - strategiske samarbeidspartnere

Også på det internasjonale feltet har slutføringen av prosess faglig prioritering preget virksomheten i 2008. Prosessen har både synliggjort og løftet enhetenes internasjonale engasjement, og vil legge føringer for UiOs internasjonale samarbeid i årene som kommer. Dette har særlig fått uttrykk i arbeidet for å videreutvikle samarbeidet med og identifisere nye strategiske partnere. I det understående trekker vi frem tre eksempler på dette arbeidet:

Kina: Flere av verdens topp forskningsinstitusjoner befinner seg i Kina. I 2008 har UiO arbeidet for en styrking og systematisering av forskningssamarbeidet med Kina. Våren 2008 ble det arrangert en større rektorledet delegasjonsreise til toppinstitusjoner i Hong Kong, Beijing og Shanghai med fokus på humaniora og samfunnsvitenskap. Det ble inngått avtaler med Hong Kong University og Capital Medical University og i tillegg underavtaler til eksisterende institusjonsavtale med CASS om en seminarrekke om Den nordiske modellen og om utvidelsen av samarbeidsområder innenfor juridiske fag. Videre ble det skapt gode kontakter som vil følges opp av de aktuelle fagmiljøene i 2009. Høsten 2008 ble det foretatt et nytt besøk til Hong Kong University samt til Nanjing University, hvor det ble undertegnet avtaler om studentutveksling med Hong Kong University og om et Chinese-Nordic Culture Centre med Nanjing University. Videre deltok delegasjonen fra UiO i en norsk delegasjon til

Peking og Shanghai ledet av Kunnskapsministeren i forbindelse med undertegning av Norges forskningsavtale med Kina.

Frankrike /LERU: Som ledd i å styrke og synliggjøre UiOs posisjon som forskningsinstitusjon internasjonalt besluttet UiO å undersøke mulighetene for deltagelse i "League of European Research Universities" (LERU), med 20 medlemmer fra de beste universitetene i Europa. UiO har sterke forbindelser med toppinstitusjoner i Frankrike, og valgte derfor å besøke utvalgte institusjoner i Paris og Strasbourg. Initiativet beredte grunnen for et større samarbeid med franske universiteter. I 2009 følges dette opp gjennom å få på plass samarbeidsavtaler innen forskning og forskerutdanning.

Latin-Amerika: Forskningsrådet tildelte UiO, ved Senter for utvikling og miljø (SUM), oppgaven å etablere og drifte det nasjonale Latin-Amerika-nettverket og nettverkets sekretariat. I desember 2008 ble det etablert en referansegruppe som skal gi råd til sekretariatet om valg av strategier, aktiviteter og fordeling av støtte til ulike aktiviteter rundt omkring i landet.

Sampubliseringsanalyse

Som ledd i vårt arbeid med å styrke UiOs stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard, har UiO i 2008 samlet inn data om status for internasjonalisering av forskningen ved UiO. Her vil vi omtale de foreløpige resultatene for sampubliseringsanalysen:

NIFU STEP har på oppdrag fra Forskningsadministrativ avdeling utført en analyse av internasjonal sampublisering ved UiO i perioden 1991-2006. Målsetningen var å bruke sampublisering som indikator for å se hvordan internasjonalt forskningssamarbeid har utviklet seg over tid, hvilke land og regioner som var viktigst, og om mulig også identifisere de viktigste samarbeidende institusjoner i utlandet. Analysen så langt viser at sampublisering ikke er en egnet indikator for HUMSAM-fakultetene, men at det kan gi et bilde av forskningssamarbeidet innen realfagene, medisin og odontologi. Resultatene for UiO stemmer godt overens med det nasjonale bildet: Sampublisering har vært jevnt stigende i 15-årsperioden, Norden og Vest-Europa er de langt viktigste regionene og USA fulgt av Sverige er de to viktigste enkeltland for sampublisering ved UiO. Noe overraskende står Fysisk institutt for 40 % av all sampublisering i den undersøkte perioden. Det kan tyde på at i deltakelse i de store europeiske forskningsorganisasjonene som f. eks. CERN er utslagsgivende.

Styrket mottaksapparat for internasjonale forskere

I 2008 ble første fase i prosjektet Internasjonal forskning i fokus (Ifif) gjennomført. Målet er å samordne og styrke UiOs mottakstjenester for utenlandske forskere. Oppgaven er å gjøre en utenlandsk forskers integreringsprosess ved UiO så kort og smidig som mulig, i samspill mellom forskeren selv, vertskapsaktører ved UiO, eksterne aktører, infrastruktur og policy. Implementeringen er i gang og vil fortsette i 2009. Det er arbeidet videre med en vertskapshåndbok som gir grundig informasjon om alt fra arbeids- og oppholdstillatelse, bolig-, skatte- og trygdespørsmål, aktuelle skjemaer, helseordninger, norskundervisning osv. I tillegg er det opprettet help-desktjenester.

Sentral enhet er faginstans og har koordinerende funksjon for mottak av internasjonale forskere, mens mottaket foregår lokalt. Arbeidet med å få på plass og videreutvikle et godt mottaksapparat er ressurskrevende og vil være det også i tiden framover.

Status øvrige prioriteringer 2008

1.4 Forskningsfinansiering

EUs 7. rammeprogram for forskning

EU er i dag en aktiv pådriver innen internasjonale forskningsprioriteringer og -finansiering, med stort gjennomslag også for den nasjonale forskningsagenda. UiOs evne og mulighet til å delta i denne utviklingen i årene fremover vil bli avgjørende for vår mulighet til å nå målet om å innta stilling som

et forskningsuniversitet av høy internasjonal standard. Et aktivt EU-engasjement med skarpt fokus på UiOs muligheter, interesser og fortrinn – innen rammeprogrammet spesielt og på den internasjonale agenda generelt – vil spille en viktig rolle for å motivere og styrke våre egne fagmiljøer til å vinne frem i en stadig mer krevende internasjonal konkurranse.

UiO er i 2009 det norske universitet med størst EU-portefølje med totalt rundt 145 løpende prosjekter, med stabil deltagelse fra alle fakultet. UiOs høye deltagelse i rammeprogrammet er på nivå med SINTEF, som ligger på topp i den norske instituttsektorens deltagelse i rammeprogrammet. Gjennom de siste årene har vi hatt en sterk økning i inntjening fra EU-finansiert virksomhet, innvilgelsesprosenten ligger på tilnærmet samme nivå som tidligere år, og antallet prosjekter koordinert av UiO øker. Dette er for øvrig helt i tråd med intensjonene i UiOs Handlingsplan utviklet for å møte FP7 2007-2013, hvor fokus på spissmiljøer og koordinatorposisjoner stod sentralt, samtidig som bredden fortsatt skulle sikres. Gitt FP7s innretning går trenden i retning av færre, men større prosjekter – og denne utviklingen gjenspeiles også i UiOs portefølje. Med bakgrunn i dette øker den samlede økonomiske inntjening fra EU-finansiert virksomhet ved UiO, spesielt som en følge en større andel koordinatorprosjekter. UiO fikk i 2008 51,9 mill. kr i inntekter fra EUs rammeprogram, en liten nedgang fra året før. Bakgrunnen for dette er først og fremst forsinkelser i innvilgede prosjekters kontraktsforhandlinger med Kommissjonen. Foreløpig har under halvparten av de innvilgede prosjektene fått overført EU-bevilgningen. Med bakgrunn i dette ser UiO for seg en betydelig inntektsøkning fra EU-finansierte prosjekter neste år. Vi forventer derfor en positiv utvikling i EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling i 2009 (jf. tabell side 11).

Så langt i FP7 har UiO deltatt i nærmere 200 søknader, av disse er rundt 35 prosjekter innvilget og 6 av disse er koordinert av UiO. Innvilgelsesprosenten er fremdeles høyere enn snittet i EU, og på topp i Norge. I 2008 var UiO involvert i rundt 85 søknader, nærmere 15 ble innvilget hvorav 3 er koordinert av UiO. I tillegg fikk UiO 6 Marie Curie Individual Fellowships, noe som viser at UiO er en attraktiv institusjon for yngre, internasjonale forskere.

EUs forskningsfinansiering favner vidt, og omfatter utlysninger innen en rekke konstruksjoner - FP7, ERA-net, Teknologiplattformer og EØS. Den viktigste målsetting for UiOs arbeid rettet mot EU har dreid seg om å øke graden av EU-finansiering til institusjonen. Dette er gjort gjennom å ha fokus på og formidle generell informasjon til ledelse, fakulteter, fagmiljøer, men hovedtyngden har vært rettet mot mer individuell veiledning og oppfølging av enkeltforskere og forskergrupper på konkrete søknadsinitiativ. Dette har vært strategisk begrunnet med utgangspunkt i at man fra UiOs side ønsket særlig oppfølging og støtte for søknader/prosjekter initiert av UiO. Med flere koordinatorposisjoner har også kravet til tyngre juridiske ressurser fra UiOs side blitt tydeligere. Vi har derfor allokert en større andel av den juridiske kapasitet for å kvalitetssikre kontraktsforhandlingene rundt EU-prosjekter. Gjennom dette styrkes UiOs forhandlingsposisjon. Vi forventer at dette også vil ha positive ringvirkninger for annen eksternfinansiert virksomhet ved UiO. Videre har det vært spesiell vektlegging av European Research Council, hvor vi har gått tungt inn med informasjon, faglig-administrativ støtte under forberedelse av søknad, interne faglige evalueringspanel og finansielle støtteordninger.

UiO har lagt vekt på et tett samarbeid med fakultet og institutt i arbeidet med å fremme EU-finansiert virksomhet, samt sikre implementering av EU-porteføljen i de etablerte strukturer for eksternfinansiert virksomhet. Målet er å integrere EU-engasjement i UiOs virksomhet på alle nivå – strategisk, faglig, administrativt, juridisk og økonomisk. Vi ser nå at flere fakulteter ruster opp kompetanse og samler ressurser for å ivareta EU-virksomheten, og at dette blir viktige elementer i et profesjonalisert nettverk for forskningsadministrativ støtte fremover. UiO ser at det er av stor betydning å beholde og videreutvikle et profesjonelt støtteapparat på EU-finansiering, for å hevde seg i den internasjonale konkurransen om EU-midler.

Forskningsrådet – identifisere og utnytte nye ressurser

UiO har i 2008 startet kartlegging av enhetenes behov for støtte og koordinering med hensyn til søknadsskriving og rapportering til Forskningsrådet, samt identifisert administrative utfordringer. Blant annet er det utbedret informasjon og veiledning angående dette på UiOs nye websider "For ansatte". For å identifisere målrettede tiltak med hensyn til utnyttelse av Forskningsrådets ulike programavtaler, igangsatte UiO høsten 2008 et analysearbeid for egen portefølje. Analysene vil kommende år gi universitetet og dets enheter en bedre innsikt i hvordan UiO kan styrke innhenting av eksternfinansiering innenfor Forskningsrådets programavtaler.

Innføring av totalregnskapsføring

I tråd med nytt reglement (F-20-07) har UiO i 2008 arbeidet med innføring av totalregnskapsføring som planlegges implementert fullt ut i løpet av 2009. Dette vil først og fremst få konsekvenser for bidragsprosjekter hvor UiO inngår med egenandeler, og således ha en særlig relevans for forskningsprosjekter som finansieres av Forskningsrådet. Formålet med endringene er å gi grunnlag for bedre styring av eksternt finansierte prosjekter og tydeliggjøring av prosjekteiers rolle ihht faglig interesse og bruk av egenandeler. Disse egenandelene bør utsettes for de samme prioriteringsdiskusjonene som andre tiltak. Vi mener det er sentralt med slik informasjon som grunnlag for overordnede prioriteringer i et fagmiljø - f.eks. drøftinger mellom prosjektleder og instituttleder om prosjektets faglige verdi for instituttet og den ressursbruk det vil kreve å gjennomføre det. Synliggjøring av faktiske kostnader kan også bidra til å øke betalingsviljen hos våre finansiører.

1.5 Forskningsetikk

Pilotprosjektet "IT-tiltak for å fremme god vitenskapelig praksis" hadde oppstart 01.11.2007. Målsettingen er å teste IT-løsninger som vil hjelpe den enkelte forsker med å dokumentere at alle nødvendige tillatelser er innhentet før igangsettelse av et forskningsprosjekt og sørger for at grunnlagsdata for en forskningspublikasjon på en enkel måte skal kunne lagres for eventuell kontroll i ettertid. Pilotenhetene tester fire nye dokumentasjonstiltak i FRIDA: 1.En frivillig personlig forskningsetisk erklæring, 2.Obligatorisk registrering av prosjekttale for nye forskningsprosjekt, 3.En frivillig erklæring knyttet til hver ny publikasjon om at Vancouver-reglene for medforfatterskap er oppfylt, 4.Obligatorisk arkivering av elektronisk underlagsmateriale til nye vitenskapelige publikasjoner (i egen applikasjon utviklet av USIT). Pilotenhetene innbefatter ca. 500 vitenskapelig ansatte og stipendiater.

Prosjektperioden ble utvidet til 1.3.2009 grunnet blandete erfaringer og resultater som ikke har gitt tilfredsstillende beslutningsgrunnlag. Noen prosjektmiljøer hadde stor oppslutning og sterkt fokus og positiv interesse fra ledelsen. Andre miljøer har vært usikre på hvordan tiltakene skulle brukes, og det har vært både likegyldighet og motstand mot prosjektet. Pilotprosjektet avsluttes 1.3.2009 og følges opp med en evaluering av de holdningsmessige og IT-messige erfaringene fra prosjektet. Universitetsledelsen vil så vurdere om tiltakene kan innføres permanent ved UiO. Som følge av at FRIDA nå vurderes implementert som et nasjonalt system for hele UoH-, institutt- og sykehussektoren, vil tiltakene utviklet og utprøvd ved UiO kunne gis nasjonal anvendelse.

1.6 Forskerutdanning

Betydelig økning i antall doktorgrader

Det ble avlagt 435 doktorgrader ved UiO i 2008, en økning på 93 i forhold til fjoråret. Det er en tydelig økning i antall uteksaminerte doktorgradskandidater per vitenskapelig årsverk (jf. tabell side 11). Basert på opptakstillene i de foregående år, forventes en fortsatt økning i antall disputaser i årene fremover, og andelen kandidater med ekstern finansiering øker fortsatt (42 % i 2008 mot 38 % i 2007).

Styrking av kvaliteten i forskerutdanningen

Innhold og ambisjoner har vært UiOs fokus i forskerutdanningen i 2008. I 2007 ble UiOs ph.d.-forskrift revidert, og i videreføringen av det, har fakultetene i 2008 utarbeidet utfyllende regler til

forskriften. I arbeidet med å styrke rammeverket rundt forskerutdanningen ytterligere, har alle fakultetene satt i gang en revisjon og oppdatering av programplanen for hvert enkelt ph.d.-program. Arbeidet ferdigstilles i løpet av våren 2009.

Arbeidet med å øke kvaliteten på doktorgradsdataene ved institusjonen har vært høyt prioritert ved UiO i 2008. Det er lagt ned et betydelig arbeid i å oppdatere og forbedre rutiner og veiledninger knyttet til registrering av kandidatdata i Felles Studentsystem (FS), som er nerven i universitetets administrasjon av ph.d.-kandidatene. Fakultetene har innhentet dokumentasjon om permisjoner og forlengelser for alle doktorgradskandidatene og fått disse registrert inn i FS. Dette har direkte påvirkning på gjennomstrømmingstallene som rapporteres til NSD, og vil i de nærmeste årene bidra til mer korrekte tall. Per i dag har UiO god kontroll på permisjoner og forlengelser for de kandidater som har tilsetningsforhold ved UiO, mens det fremdeles gjenstår arbeid med å sikre tilsvarende god informasjon fra de med ekstern arbeidsgiver.

I arbeidet med å redusere frafallet og øke gjennomføringsgraden, har fakultetene hatt økende oppmerksomhet på oppfølgingen av kandidatene gjennom årlige fremdriftsrapporteringer, med tettere oppfølging og mer tilrettelegging og tilpasning i de tilfeller hvor fremdriften ikke er god nok. Resultatet av dette arbeidet bør begynne å gjøre seg gjeldende fra 2010. Vi ser likevel at gjennomstrømmingstallene vil variere noe fra år til år. I 2008 har man en større andel av ”gamle kandidater” som ble ferdige, grunnet utfasing av de gamle organiserte gradene (dr. scient, dr. art, dr. med osv), noe som medførte en økning i brutto gjennomføringstid i 2008.

Det har også vært fokus på utnyttelsesgraden av stipendiatstillingene ved UiO. Alle fakultetene har høy utnyttelsesgrad, men det er en risiko at det innenfor noen fagområder (realfagsområder) av og til er nødvendig med flere utlysingsrunder for å få tilsatt kvalifiserte kandidater. Stipendiatstillingene blir derfor stående åpne noe lenger enn ønskelig.

Handlingsplan for forskerutdanningen

Høsten 2008 satte UiO i gang en evaluering av egen forskerskoleordning, evalueringen ferdigstilles våren 2009. I tillegg har man startet en kartlegging av kurstilbudet som tilbys ph.d.-kandidatene. Dette arbeidet videreføres i 2009. Begge disse tiltakene er en del av et større handlingsplansprosjekt som UiO skal jobbe med i 2009.

KDs styringsparametre – Resultater 2005-2008 – Mål 2009

Styringsparametere	Resultat 1)				Resultat mål
	2005	2006	2007	2008	2009
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	1,01	0,99	1,03	1,12	1,12
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	204 588	180 852	194 836	206 101	206 000
Utveksling av ansatte via programavtaler 2)	243	483	505	404	
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	16 032	13 530	17 553	16 405	18 500
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per vitenskapelig årsverk	0,17	0,15	0,17	0,21	0,25
Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere 3)			100,6	131,8	106,0

- 1) Resultat for årene 2005-2007 er tilpasset nye definisjoner av vitenskapelig årsverk.
- 2) Styringsparameteren utgår fom. 2009
- 3) Ny styringsparameter i 2009

Forutsetninger for fastsettelse av måltall

- *Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling*
Det er forutsatt en vekst på 2 % for undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og 0,5 % vekst i samme hvis det ses bort fra stipendiatstillinger.
UiO har økt publikasjonspoengene med 13,9 % i forhold til 2007. Det er en oppgang ved alle fakulteter og museer, særlig ved det juridiske og det humanistiske fakultetet er det en markant oppgang. UiO har i alle år hatt en høy andel av sine forfatterandeler på kvalitetsnivå 2, denne trenden videreføres og styrkes i 2008. Det forutsettes derfor en liten vekst i publikasjonspoeng i 2009 som utlignes av samme vekst i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger.
- *NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling*
Det er forutsatt en vekst i NFR-tildelingen på 2 % som utlignes av den samme forutsatte vekst i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger.
- *EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling*
Det er forutsatt en vekst i EU-tildeling på 15 %.
- *Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per vitenskapelig årsverk*
Det forutsettes en vekst i antall dr. grader på 20 %.
- *Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere*
Grunnet 166 flere ph.d.-kandidater i 2004 i forhold til 2003 (opptatte kandidater på program), får UiO en nedgang i parametret i 2009. Dette på tross av en forventet økning på 75 flere disputerte doktorgradskandidater i 2009 sammenlignet med 2008. Vi understreker at 2004 er et toppår med hensyn til nye inngåtte doktorgradsavtaler.

2 UTDANNING

KD:

Sektormål 1: Universitetene skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap

Virksomhetsmål 1.1: Universitetene skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Virksomhetsmål 1.2: Universitetene skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Virksomhetsmål 1.3: Universitetene skal ha et utstrakt internasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet og sikrer kvalifiserte kandidater til samfunns- og næringsliv.

UiO:

Hovedmål: UiO skal utdanne kandidater med fagkompetanse på høyt europeisk nivå og gi studentene godt grunnlag for videre utvikling – både som fagpersoner og samfunnsborgere

Hovedprioriteringer 2008

- *Gjennomføre fase 2 og 3 av faglig prioritering og forberede implementeringen*
Det skal som ledd i prosessen for faglig prioritering fase 2 foretas en helhetlig gjennomgang av dagens utdanningstilbud og en vurdering av hvilke prioriteringer som bør legges til grunn for langsiktig videreutvikling av utdanningsvirksomheten.
- *Rekruttere dyktige og motiverte studenter til UiOs studietilbud*
- *UiO skal videreføre den internasjonale dimensjonen i utdanningene*

Status for hovedprioriteringer 2008

2.1 Gjennomføre fase 2 og 3 av faglig prioritering og forberede implementeringen

I forbindelse med prosess for faglig prioritering er det foretatt en gjennomgang av fakultetenes studieprogramportefølje. Dette har tydeliggjort at UiO ønsker å tilby attraktive utdanninger på områder hvor vi har forskningsmessig styrke. Utdanningene skal utvikles kontinuerlig ut fra endringer og gjennombrudd i forskningen. Målet er at våre kandidater tar med seg evnen til kritisk og selvstendig tenkning og en forståelse av kunnskapens rolle i samfunnet inn i arbeidslivet.

Alle våre kandidater skal få en akademisk kompetanse som de kan bygge på gjennom yrkeslivet. Kunnskapen vi gir, varer ikke livet ut, men legger grunnlaget for livslang læring. Vi vil utdanne kandidater som ved kunnskap og evne til kritisk tenkning og refleksjon vil kunne bidra til samfunns- og demokratiutviklingen.

I løpet av våren 2009 skal fakultetene utarbeide mer detaljerte planer for gjennomføringen av de faglige prioriteringene. Utdanningsdelen av prosessen har hatt et porteføljeperspektiv der fakultetene har analysert sin portefølje av studieprogrammer og funnet prioriteringer og prinsipper for hvordan tilbudet skal utvikles videre. På denne måten har UiO fått grunnlag for å ta et mer samlet grep for å fornye utdanningstilbudet. To av de viktigste prinsippene som ligger til grunn er forankring i forskning og samfunns- og arbeidslivsrelevans. Strukturendringene etter kvalitetsreformen er i hovedsak på plass

ved UiO. Hovedfokus rettes nå mot innhold og kvalitet i utdanningene. Som et ledd i dette er det startet en diskusjon om allmenndannelse i utdanningene på grunnlag av innspill fra det nasjonale Dannelsesutvalget.

Universitetsstyret har vedtatt å redusere opptaksrammen fra 600 til 400 ved studiet i rettsvitenskap. Dette er et strategisk grep for å sikre et langsiktig grunnlag for god studiekvalitet ved Det juridiske fakultet. Rettsvitenskapsstudiet ble godkjent av NOKUT, men med betydelig kritikk og krav til tettere oppfølging av studentene. For at gjennomføring av redusert opptak skal gi effekt i form av bedret studiekvalitet, vil fakultetet kompenseres økonomisk både for reduksjon av studiepoengsinntekter og for studieplasser i basiskomponenten.

UiO har jobbet aktivt i samarbeid med lærerutdanningene i Oslo-området, særlig Høgskolen i Oslo, for å utvikle og styrke utdanningen. UiO har foretatt en gjennomgang av lektorprogrammet i 2008. Dette har ført til forenklinger og nyorganisering av programmet. ”Kunnskap i skolen” er dessuten et av UiOs 7 nye tverrfakultære satsingsområder som ble vedtatt av universitetsstyret i 2008.

2.2 Rekruttere dyktige og motiverte studenter til UiOs studietilbud

UiO har i tråd med den nasjonale satsingen på området videreført arbeidet med å øke søkingen til realfag. Arbeidet er godt i gang og Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet (MN) har arbeidet ut fra en egen tiltaksplan for rekruttering, og har øremerket midler til dette arbeidet. ”Get Real” er et kampanjenettsted som skal være en interessevekkende inngangsport til UiO for potensielle realfagsstudenter. Rekrutteringsarbeidet omhandler blant annet nasjonal distribusjon av en egen ”Get Real” -brosjyre, skolebesøk og næringslivskontakt. I tillegg til det arbeidet som utføres på MN bidrar også andre relevante fakulteter for å støtte opp om realfagssatsingen ved universitetet. Universitetet i Oslo opplevde en liten økning i søkertallene til realfagene samlet sett i 2008, men det er viktig å videreføre de gode tiltakene fremover.

UiO har også arbeidet for å øke andelen studenter med minoritetsbakgrunn til allmennfakultetene, med en særlig satsing gjennom ’Mangfold i fokus i akademia’ (MiFA). MiFA har i nært samarbeid med Oslo kommune utviklet et prosjektbasert nettverksprogram for å øke rekrutteringen til høyere utdanning. Et pilotprosjekt er igangsatt i samarbeid med 9 videregående skoler i Oslo. En gruppe studenter fra hver skole deltar i et verdibasert lederutviklingskurs, hvor målsettingen er at de skal opparbeide kunnskap, holdninger og ferdigheter som vekker nysgjerrighet og motivasjon i forhold til høyere utdanning, og bidra til å spre informasjon om mulighetene ved høyere utdanning på sine respektive skoler.

Sikre høy kompetanse på våre studenter.

Antall førsteprioritetssøkere pr. studieplass for studier utlyst gjennom Samordna Opptak har holdt seg forholdsvis stabilt siden 2004. Det er imidlertid noen forskjeller fakultetene i mellom. Til tross for at enkelte miljøer har utfordringer i rekrutteringen, anser UiO seg rimelig godt fornøyd med søkningen til sine grunnstudier.

UiO har siden innføringen av ny nasjonal finansieringsmodell hatt en økt studiepoengproduksjon, og dermed en overproduksjon i forhold til basisbevilgningen fra departementet. UiO tilstreber å holde seg innenfor KDs ramme for antall studieplasser, men vi ønsker så mange søkere som mulig for å ende opp med de beste studentene.

Vi ser en positiv utvikling på nye studiepoeng per egenfinansiert student fra 2004 frem til 2008. Det var et noe høyere tall i 2007, dette skyldes at mange hovedfagsstudenter måtte gjennomføre sitt studium innen utgangen av året. UiO ser at det er flere tiltak ved universitetet som kan ha vært faktorer på økt produksjon av studiepoeng.

Når det gjelder uteksaminerte kandidater på utvalgte områder har vi nådd våre mål. UiO har arbeidet med dette målet i 2008 gjennom blant annet følgende:

- Universell utforming
- Startet i 2008 en prosess for å vurdere justeringer i mottaket av førsteårsstudenten. Målet er å integrere faglige og sosiale tiltak, og dempe "fest- preget" ved semesterstart.
- Fakultetenes arbeid med arbeidslivsrelevans og overgang til arbeid. Alumnus og kandidatundersøkelser.
- Tid til forskning: Hvordan tilrettelegge for forskning og undervisning. Arbeide for et godt forhold mellom forskning og undervisning som sikrer faglig kvalitet i utdanningens innhold, undervisnings og vurderingsformer

2.3 UiO skal videreføre den internasjonale dimensjonen i utdanningene

UiO har påbegynt arbeidet med en helhetlig handlingsplan for rekruttering. Internasjonal rekruttering på masternivå sees i sammenheng med handlingsplanen for internasjonalisering. I tillegg til de særlige satsingene nevnt over, er det i 2008 utviklet et eget generelt kampanjnettsted til bruk i UiOs rekrutteringskampanje. Kampanjnettstedet ble lansert 1.1.2009, er en mer effektiv inngangsport til studietilbudssidene, og skal gi svar på hvordan det faktisk er å være student ved UiO og hvilke karrieremuligheter UiOs studier åpner for. Nettstedet er også en portal for de fagspesifikke kampanjene.

Internasjonale studietilbud, internasjonal rekruttering og internasjonalisering hjemme ansees som virkemidler for å nå målet om å bli et ledende universitet internasjonalt. Føringer herfra legges til grunn for det pågående arbeidet med en ny handlingsplan for internasjonalisering av studier ved UiO. Handlingsplanen vil bli ferdigstilt og implementeringen igangsatt så snart den varslede stortingsmeldingen om internasjonalisering av utdanning i Norge er ferdig.

Styring av internasjonalt utdanningssamarbeid

Universitetet i Oslo har samarbeidsavtaler med ledende universiteter i alle verdensdeler. I 2008 har man inngått flere nye avtaler, det har spesielt vært fokus på utvikling av samarbeid med universiteter i Brasil, USA og Kina.

UiO har hatt en jevn stigning i antallet inn- og utreisende studenter, noe veksten fra 2007 til 2008 bekrefter. Særlig har UiOs mobilitet innen formaliserte avtaler økt, og det er interessant å legge merke til at UiO også har hatt økning i sin Erasmus-mobilitet. Ved siden av den mobiliteten man får tilskudd for, har vi også hatt en økning i antallet internasjonale selvfinansierende studenter som har kommet til UiO for å ta en hel mastergrad (UiO tilbyr ca 40 engelskspråklige mastergrader). I 2005 begynte 117 selvfinansierende internasjonale studenter på engelskspråklige mastergrader ved UiO og i 2008 var dette tallet økt til 146.

Utfordringene ved økt internasjonalisering knytter seg til situasjonen med studentboliger da det er vanskelig å tenke seg at vi skal klare å øke rekrutteringen internasjonalt hvis vi ikke kan garantere rimelig studentbolig til de som kommer.

Status øvrige prioriteringer 2008

2.4 Videreutvikling av kvalitetssystemet

Kvalitetssikringssystemene blir brukt strategisk i arbeidet med å øke kvaliteten i utdanningen

- Informasjonen om og vurderingen av kvaliteten i utdanningene brukes som grunnlag for strategiske beslutninger på ulike nivåer i organisasjonen.
- Hvert år løftes noen temaer fra sentralt hold som gis ekstra fokus. Høsten 2008 ble det gjennomført fakultetsvise møter mellom sentraladministrasjonen og studiedekanene.
- På institutt- og fakultetsnivå har de faglige prioriteringer vært brukt aktivt sammen med resultatene fra kvalitetssystemet for å justere og utvikle programporteføljen.

Hvert fakultet vedtatt egne kvalitetssystemer som ligger innenfor UiOs overordnede rammer. Enhetene utarbeider årlig en studiekvalitetsrapport som sammen med annen dokumentasjon danner grunnlaget for den årlige studiekvalitetsrapporten til universitetsstyret. NOKUTs sakkyndige komité evaluerte kvalitetssystemet i 2007 og konkluderte med at UIO produserer den dokumentasjon som trengs for å vurdere den samlede kvaliteten på alle nivå i organisasjonen. I tillegg styrkes informasjonsflyten mellom lokalt og sentralt kvalitetsutviklingsarbeid gjennom kvalitetsnettverket – et uformelt organ hvor fakultetene og sentraladministrasjonen tar opp temaer og saker som til enhver tid er aktuelle for kvalitetssystemet.

Etter innspillene fra NOKUTs evaluering i 2007 var det i 2008 et prioritert mål for UIO å arbeide aktivt med videreutvikling av kvalitetssystemet for utdanningen.

Forhold som har vært særlig i fokus:

- *Tiltak for å bedre den enkelte vitenskapelig ansattes forståelse av og motivasjon for systematisk kvalitetsutvikling*
Oppfølging og resultatansvar har primært ligget hos enhetene lokalt, som har utviklet tiltak etter behov. Eksempler er seminar og opplæring knyttet til ulike tema. I tillegg er det gjennomført et betydelig informasjonsarbeid. Alle enhetene har opprettet egne nettsider for kvalitetsarbeidet, hvor ansvarsroller, prosesser og evalueringsresultater er lett tilgjengelige for ansatte og studenter. Fra sentralt hold er det også utviklet nye nettsider for ansatte, publisert november 2008. Her er informasjon om kvalitetssystemet, maler og andre verktøy presentert på en enklere og mer tilgjengelig måte enn tidligere.
- *Forenkling av kvalitetssystemet og ytterlig integrering av kvalitetssystemet i UiOs øvrige styringssystem*
UIO har fra 2007/2008 arbeidet med å samordne plan og rapporteringssystemet, blant annet ved å koordinere plan- og rapporteringssyklusen og innarbeide kvalitetsrapporteringen i årsrapporten. Formålet har vært, og vil også fremover være, en tettere kopling mellom analyser, planer, prioriteringer og rapporteringer på ulike felt, slik at tiltak og vurderinger av kvalitet kan sees i sammenheng med budsjettarbeid og den økonomiske situasjonen.

2.5 Arbeidet med læringsmiljøet skal sikre gode lærings og undervisningssituasjoner

Studieforløpsanalysen

UiO har et økende fokus på store frafall fra studieprogrammene på bachelornivå. Frafallet varierer mellom fagområder. Det pågår et prosjektarbeid for å finne de antatt viktigste forklaringene på det til dels store og varierende frafallet fra det studieprogrammet studenten først fikk opptak på. Vi har et tett samarbeid med andre universiteter som har medført fire temamøter i året. Noen universiteter vurderer også å benytte UiOs opplegg for å studere ulike studieløp og kartlegge hvilke faktorer som kan forklare ulikheter i studieløp.

På læringsmiljøfeltet har følgende tiltak blitt igangsatt i 2008:

- UiOs serviceerklæring har blitt redigert etter høring og lagt ut på studentenes nettsider.
- Universelle tilretteleggingstiltak har blitt iverksatt overfor bygningsmasse og uteområder.
- Videre har det vært spesielt fokus på rusforebyggende tiltak, samt tilrettelegging overfor studenter med barn, studenter med funksjonshemming, studenter med psykiske vansker og studenter med behov for å utføre religiøs praksis på campus.
- Tiltak for å gjøre LMU sin innmeldingsadresse for prinsipielle læringsmiljø saker bedre kjent.
- Ny HMS nettportal for studenter.
- Felles Arbeids- og læringsmiljødag for studenter og ansatte har blitt arrangert.

KDs styringsparametre – Resultater 2005-2008 – Mål 2009

Styringsparametere	Resultat				Resultatmål
	2005	2006	2007	2008	2009
Antall primærøkere per studieplass	3,0	2,8	2,8	2,9	3,0
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner 1) 2)					
Antall uteksaminerte kandidater fordelt på utvalgte områder 3)					
- Psykologi	75	73	89	90	
- Odontologi	41	61	66	51	
- Tannpleie		34	17	18	
- Medisin	172	167	193	182	
- Farmasi	60	61	56	52	
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	36,4	36,3	38,9	36,9	37,5
Studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling	21,6	20,6	19,0	18,9	18,5
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	1288	1493	1452	1537	1650
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud			614	669	670
Studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (Fellesgrader) 1) 2)					

- 1) Ny styringsparameter i 2009
- 2) Måltall ettersendes
- 3) Styringsparameteren utgår fom. 2009

Forutsetninger for fastsettelse av måltall

- *Antall primærøkere per studieplass*
Det forutsettes en fortsatt økning i antall primærøkere og et stabilt nivå på studieplasser som gjør at andelen øker.
- *Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år*
Det er iverksatt tiltak rettet mot programstudenter som gjør at det forutsettes at studiepoengproduksjonen blant de studerende vil øke samt at det forutsettes en nedgang i antall studenter.
- *Studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling*
Det er forutsatt en vekst på 2 % for undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og en nedgang i antallet av studenter.
- *Antall utvekslingsstudenter*
Det forutsettes en fortsatt økning i utvekslingsstudenter.

3 FORMIDLING OG INNOVASJON

KD:

Sektormål 3: Universitetene skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universitetene skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Virksomhetsmål 3.1: Universitetenes skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Virksomhetsmål 3.2: Universitetenes skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

UiO:

Hovedmål: UiO vil bidra aktivt til at forskningsbasert kunnskap nyttiggjøres i samfunnet og arbeide for å gi allmennheten innsikt i vitenskapelig tenkning og oppdatert kunnskap om forskningens resultater

Hovedprioriteringer 2008

- *Ta et mer samlet grep om UiOs samfunnskontakt*

Status hovedprioriteringer 2008

Fra informasjon til *kommunikasjon*, internt og eksternt, kan fremheves som særlig rettesnor for 2008. I dette perspektivet utvikler universitetet en tydeligere kommunikasjonsfaglig strategi enn tidligere, hvor arbeidet for å bedre omdømme som et internasjonalt forskningsuniversitet av høy kvalitet er utgangspunktet. En egen omdømmeundersøkelse er blitt lagt frem, og resultatet fra denne legges nå til grunn for den økte kontakt med myndigheter, samarbeidspartnere og eksterne aktører som er i ferd med å ta form. Universitetet registrerer også en økt interesse for den faglige aktiviteten fra omverden.

Samfunnskontaktarbeidet som tidligere har vært relativt fragmentert, er nå bedre integrert og kontakten mellom sentral ledelse og fakultetene er styrket. Det daglige samarbeidet gir gevinst i form av å være raskere inne i aktuelle og relevante saker internt og eksternt.

Universitetets samfunnsmandat som kunnskapsformidler og kunnskapsprodusent blir stadig bedre ivaretatt. Det arbeides med å øke forskningsformidlingen og 2008 ga et godt gjennomslag mot publikum. Forskningstidsskriftet Apollon hadde ved siden av sine kvartalsvise utgaver også en eget engelskspråklig utgave i særlig grad rettet mot publikum og fagmiljø utenfor Norge. Galleri Sverdrup fortsetter sine utstillinger for et bredt publikum hvor flere fagmiljøer har fått anledning til visuelt å fremstille sitt arbeid. Antall utstillinger i 2008 har vært åtte (med ca. 2000 besøkende på hver) og har tematisk spent fra *Studenten Henrik Wergeland* i regi av Forum for universitetshistorie til *Grunnstoffene, verdens byggeklosser* i regi av Kjemisk institutt og Naturhistorisk museum. I samarbeid med NRK ble det i 2008 for annen gang arrangert en samtale mellom årets vinner av Nobels fredspris og aktuelle forskere, direkte sendt på TV.

3.1 Ta et mer samlet grep om UiOs samfunnskontakt

UiO har i 2008 hatt som en sterk ambisjon å koordinere samfunnskontakten bedre enn tidligere. Ledelsen har prioritert tid til planlegging og gjennomføring av aktiviteter, og disse er basert blant annet på innspill fra fakulteter og institutter.

Det er myndighetskontakten som har vært prioritert høyest. Det gjelder både statlige og kommunale myndigheter. Men også kontakten med arbeidslivets organisasjoner, skolen og næringslivet har vært viet oppmerksomhet. Det har også vært en mer aktiv holdning til pressen for å vinne gehør for universitetspolitiske spørsmål. Målsettingen med disse aktivitetene har vært å få gjennomslag for sentrale interesser som er nedfelt i gjeldende Strategisk plan.

Et sentralt tema i 2008 har vært å få øket grunnbevilgningen til Universitetet i Oslo for å kunne møte større krav til egenandeler når stadig flere bevilgninger til forskning blir øremerket, men ikke fullfinansiert. Dette er innspill som er blitt samordnet med de mest forskningsintensive universitetene i Norge.

Det har også vært et viktig anliggende å få økt bevilgningen til vitenskapelig utstyr. I dette spørsmålet ble det dannet en sterk allianse mellom Forskningsrådet, Sintef, NHO, NTNU og UiO. NHOs årskonferanse ble en sentral arena for å fremme dette budskapet.

Det har vært viktig å fremme behovet for å støtte internasjonaliseringsprosesser. UiO må rustes ytterligere til å kunne møte den internasjonale konkurransen som ledende aktør innen kunnskapsutviklingen i Norge. Dette har vært et gjennomgangstema i svært mange av samtalene som har vært ført med de fleste målgruppene.

Det har vært arrangert flere møter for stortingsrepresentanter, både som besøk av komiteene og særskilt for representantene fra Oslo og Akershus. Også KD har vært invitert til å delta på møtene som har funnet sted både i Stortinget og på campus. Temaene har variert fra rent universitetspolitiske og finansielle spørsmål, til orientering om faglig utvikling og prioritering.

Det har også vært møter med LO og NHO om spørsmål som berører arbeidsliv og kunnskapsutvikling. Også her er det blitt orientert om faglige nyvinninger og spisskompetanse. Arbeidslivets organisasjoner er naturlig nok også fokusert mot utdanningsveier og tilgang på nye kvalifiserte kandidater på de områdene der det er mest behov. Realfagssatsingen har vært et viktig diskusjonsområde.

Året har også vært brukt til å invitere nøkkelpersoner fra sentrale medier til bakgrunnsorienteringer, både om faglige og universitetspolitiske spørsmål. Dette året har journalister fra Aftenposten, VG, Dagsavisen og Dagens Næringsliv vært invitert til slike møter – i tillegg til kontakten knyttet til den ordinære nyhetsformidlingen.

Universitetsalliansen Oslo er basert på en samarbeidsavtale fra 2007 mellom UiO, Høgskolen i Oslo, Høgskolen i Akershus og Universitetet for miljø- og biovitenskap. Institusjonenes øverste ledere møtes jevnlig for å diskutere felles problemstillinger og mulige samarbeidsområder. I 2008 har samarbeid om lærerutdanning og styrking av teknologisk utdanning stått i fokus, og lederne har bl.a. hatt felles møte med Oslo- og Akershusbenken på Stortinget.

På Oslo kommunes initiativ er det etablert et samarbeidsnettverk mellom kommunen og ulike typer kunnskapsmiljøer lokalisert i Oslo. Rammene for samarbeidet utformet av en egen arbeidsgruppe der universitetet også har deltatt. Den 27. november 2008 ble samarbeidsavtalen for Kunnskap Oslo

undertegnet i Rådhuset. Universitetet i Oslo, Høgskolen i Oslo og Handelshøgskolen BI er de største aktørene, men nettverket omfatter også forskningsinstitutter og en rekke andre mindre offentlige og private institusjoner samt studentorganisasjonene. UiO har fått fast plass i nettverkets styre. Styrets viktigste oppgave vil være å velge ut gode tema for samarbeid og igangsette konkrete aktiviteter med det formål å styrke Oslo som kunnskapsby.

Det har også i 2008 vært nær kontakt med Oslo kommune om Hovedstadsprosjektet og Bærum kommune om en rekke utdanningsrelaterte spørsmål.

Tøyenmiddagen er etablert som en ny arena for samtale mellom politikere, næringsliv, forvaltning og academia. Industri- og finansmannen Marcus Wallenberg innledet på Tøyen hovedgård om nødvendigheten av å satse på forskning i en globalisert verden.

3.2 Policy for innovasjon og kunnskapsoverføring til samfunnet

Kunnskapsoverføring, næringslivskontakt og innovasjon er områder som er tett koblet, og der man ved å jobbe med ett av feltene oppnår synergien med de andre. Samtidig er dette områder som hver for seg er store og omfattende, og det kan derfor være hensiktsmessig å gripe dem an isolert, men uten å miste helheten av syne. Fordi man i økende grad har erkjent kompleksiteten på de ulike områdene er det ikke utarbeidet en felles policy på dette området i 2008.

UiO har i 2008 startet arbeidet med å tydeliggjøre hvilke forpliktelser institusjonen har sett i lys av sitt samfunnsoppdrag, med særlig fokus på kunnskapsoverføring knyttet til det utvidede formidlingsbegrepet. Både forskerrettet, brukerrettet (herunder næringslivssamarbeid og innovasjon) og allmennrettet formidling har tunge elementer av kunnskapsoverføring i seg. Samtidig driver UiO også kunnskapsoverføring på andre måter, for eksempel ved uteksaminering av kandidater og den allerede omtalte strategiske samfunns- og myndighetskontakten. Arbeidet med kunnskapsoverføring involverer således flere avdelinger i sentraladministrasjonen i tillegg til fakultetene. Det arbeides nå med en intern tydeliggjøring av ansvarsområdene for de ulike formene (og tilhørende aktiviteter) knyttet til formidling som skal danne grunnlaget for institusjonens videre arbeid på dette feltet i 2009.

Høsten 2007 inngikk UiO en avtale med Senter for teknologi, innovasjon og kultur (TIK) om et prosjekt der det skulle utføres en undersøkelse på fakultetene om hva slags kunnskapsoverføring fakultetene selv er driver med, og i hvilken grad de vitenskapelige er involvert dette. TIK senteret lager nå en sammenstilling av resultatene og vil i begynnelsen av april 2009 arrangere et seminar hvor de samlede resultatene vil bli presentert. Informasjon fra dette studiet vil bli benyttet i det videre for å strukturere UiOs arbeid med kunnskapsoverføring i bred forstand.

Økt kontakt med næringslivet krever et særlig, og dedikert, fokus, og UiO ansatte derfor medio 2008 en person (i prosjektstilling) som skulle jobbe spesielt med dette. Heri ligger både arbeid med en tettere forankring til fakultetene for å komme direkte i inngrep med deres arbeid med næringslivssamarbeid, og en tettere dialog med universitetsledelsen for å sikre forankring av ulike initiativ og samarbeid på dette nivået. Fakultetenes eget arbeid på dette området er viktig, samtidig som det er en økende erkjennelse fra sentralt hold at slikt arbeid må være godt kjent hos ledelsen for å sikre at UiO fremstår som en enhet utad.

Innovasjonsdelen av UiOs virksomhet forvaltes i all hovedsak av Birkeland Innovasjon AS (Birkeland). Det er i løpet av 2008 opprettet en tettere kontakt med Birkeland, og Birkeland selv arbeider med flere policy-spørsmål knyttet til innovasjon - i dialog med UiO. Det er i 2008 startet en prosess for å se på Birkelands organisering, noe som vil kunne komme til å få konsekvenser for (deler av) UiOs innovasjonsaktivitet.

Antallet mottatte forretningsideer til Birkeland Innovasjon er 61 for 2008. Dette er noe lavere enn tidligere år, og det forventes tallet vil stabilisere seg mellom 60 og 70. Årsaken til dette er først og fremst at de mest aktive forskerne ikke vil ha kapasitet til å følge opp flere prosjekter enn de gjør i dag.

Enkelte fakulteter og fagmiljøer arbeider nå mer systematisk med innovasjon enn tidligere og ideene som kommer fra disse miljøene er ofte bedre forberedt når Birkeland mottar dem. Det er særlig universitetets medisinske og naturvitenskapelige miljøer som har potensial for å skape innovasjoner med betydelig potensial for verdiskaping i samfunnet. De to største idéområdene i 2008 fra UiO er innen medisin og bioteknologi (til sammen rundt 60%) og nanoteknologi og kjemi (29%).

Arbeidet med å styrke innovasjonskulturen ved Universitetet i Oslo har i større grad enn tidligere vært konsentrert om sentre for fremragende forskning og andre sentre sterk faglig konsentrasjon. Dette forventes å gi resultater over tid. Årets innovasjonspris på UiO ble tildelt to forskere fra Institutt for klinisk odontologi: Jan Eirik Ellingsrud og Ståle Petter Lyngstadaas.

Resultatene fra innovasjonsvirksomheten i 2008 omfatter 61 mottatte forretningsideer. Det er innsendt 15 nye patentsøknader som er på nivå med det som var planlagt. Resultatene for øvrig er noe under det som var årets målsetting for virksomheten: Ingen nye patentsøknader er innvilget, det er etablert 1 bedrift, mens 7 av 8 planlagte lisensavtaler er inngått.

Særlig siste halvår av 2008 har vært preget av at det er svært begrensede ressurser tilgjengelig for å etablere nye bedrifter og i det private markedet har det utover året blitt nesten umulig å hente penger til denne typen virksomhet. Fornyprogrammet i Norges forskningsråd her helt avgjørende for Birkelands driftsøkonomi. De nye virkemidlene som Fornyprogrammet har etablert, dekker viktige behov og Birkeland har i 2008 hatt en stor uttelling for de innsendte prosjektene. Hele 5 av 6 søknader om verifiseringsmidler ble innvilget og av NFRs samlede pott til kommersialiseringsstipend på 2 mill, sikret Birkeland seg 1,3 mill samt særlige midler tildelt for å etablere et biobank-system i Oslo regionen.

UiOs økonomiske bidrag til innovasjonsvirksomheten ligger på rundt 9 mill årlig og i 2008 har Birkeland hatt inntekter på i underkant av 200.000 fra salg av IPR og lisenser.

3.3 Fremme kvalitet og gjennomslag i allmennrettet formidling

UiO har som mål å fremme kvalitet og gjennomslag i allmennrettet formidling. Forskningsformidlingen er rettet mot skolen, medier og allmennheten for øvrig ved omfattende aktivitet gjennom universitetets museer, Forskningstorget, Faglig-pedagogisk dag, Åpen dag og AstroFestivalen. I tillegg er det formidlingsvirksomhet knyttet til skolebesøk, utdanningsmesser og et utstrakt samarbeid med eksterne samarbeidspartnere.

UiOs ansatte er mer offensiv i formidling av forskningsresultater overfor mediene, og dette har gitt en merkbar økning i antall innslag og artikler om forskning fra UiO. UiOs ansatte bidrar i med populærvitenskapelig foredrag, populærvitenskapelige artikler, kronikker, andre mediebidrag og med bøker.

Universitetsbiblioteket (UB) arbeider aktivt for å påvirke og støtte UiOs forskere og stipendiater til å gjøre sine forskningsarbeider og avhandlinger tilgjengelige i UiOs åpne publiseringsarkiv DUO og gjennom publisering i Open Access tidsskrifter.

KDs styringsparametere – Resultater 2005-2008 – Mål 2009

Styringsparametere	Resultat				Resultat mål
	2005	2006	2007	2008	2009
Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet 1)	953,7	898,4	990,9	1161,8	1280,0
Mottatte forretningsideer 2)	70	65	69	61	60
Mottatte forretningsideer som har resultert i opprettelse av selskap 2)	2	4	5	1	2

- 1) Beløp i millioner kroner
- 2) Birkeland Innovasjon AS
- 3) Det har tidligere blitt rapportert 6 selskapsetableringer i 2007, men etter en gjennomgang av porteføljen har det kommet frem at prosjektet TOD Forensic ikke har blitt etablert som selskap slik som rapportert tidligere. Korrekt antall selskapsetableringer i 2007 skal derfor være 5.

Forutsetninger for fastsettelse av måltall

- *Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet*
Det er forutsatt en 5 % vekst hvor det forventes at EU-finansiert aktivitet vokser mer enn NFR-finansiert aktivitet.
- *Mottatte forretningsideer*
Antall mottatt forretningsidéer i 2008 var 61. Det anslås 60 mottatt forretningsidéer i 2009. Den viktigste årsaken til at antallet vil stabilisere seg rundt dette nivået, er at de mest aktive forskerene nå ikke lenger har kapasitet til å ta flere kommersialiseringsprosjekter enn de som allerede er aktive.
- *Mottatte forretningsideer som har resultert i opprettelse av selskap*
Det ble kun etablert 1 selskap i 2008. Dette skyldes at av de 4 prosjektene hvor det var planlagt selskapsetablering i 2008 ble 2 terminert og ett ble utsatt i påvente av nødvendige testresultater. Siden oppstarten av Birkeland har antallet selskapsetableringer variert fra år til år, men med de erfaringene vi nå har mht hvilke avklaringer det er hensiktsmessig å ta forut for etablering, antar vi at et gjennomsnittlig antall selskapsetableringer vil ligge rundt 2 per år.

4 PERSONAL OG ØKONOMI

KD:

Sektormål 4: Universiteter og høyskoler skal ha personal- og økonomiforvaltning som sikrer effektiv utnyttelse av ressursene.

Virksomhetsmål 4.1: Universitetenes skal føre en aktiv arbeidsgiverpolitikk som bidrar til å rekruttere og utvikle kompetanse som reflekterer institusjonens oppgaver og ansvarsområder.

Virksomhetsmål 4.2: Universitetenes skal gjennom din personalpolitikk medvirke til et godt arbeidsmiljø og mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Virksomhetsmål 4.3: Universitetenes skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen med fokus på god intern kontroll og effektiv ressursforvaltning som tar hensyn til institusjonenes strategiske prioriteringer

Hovedmål: UiO skal søke, og selv bidra til å utvikle, medarbeidere som kombinerer kompetanse, engasjement, selvstendighet og ansvarsbevissthet. Som arbeidsplass skal UiO preges av likeverd, respekt, deltakelse og medbestemmelse.

UiO skal være en utviklings- og handlingsdyktig organisasjon, som aktivt søker impulser fra samfunnet, nyttiggjør seg ideer og innspill fra medarbeidere og studenter, og evner å prioritere for å innfri faglige ambisjoner.

UiO skal ha et økonomisk grunnlag som gjør det mulig å realisere egne faglige ambisjoner, og bruke de midler universitetet selv disponerer målrettet og effektivt.

UiOs infrastruktur skal holde en standard som bygger opp under det faglige ambisjonsnivået for forskning, utdanning og formidling og sikre ansatte og studenter et godt og funksjonelt arbeidsmiljø der trivsel, estetisk kvalitet og moderne HMS-krav er ivaretatt.

Hovedprioriteringer 2008

- *Styrke kvalitetssikring og kontroll av forvaltning av økonomiområdet*
- *Sikre vellykket innføring av administrative IT-systemer*
- *Etablere policies og virkemidler for utøvelse av ledelse*
- *Sikre forsvarlig forvaltning av egne bygninger*

Status hovedprioriteringer 2008

4.1 Styrke kvalitetssikring og kontroll av forvaltning av økonomiområdet

UiO har i de senere år hatt et etterslep i forhold til å tilfredsstille krav til kvalitetssikring, kontroll og styring spesielt innenfor områdene innføring av lønssystem, eksterne prosjekter og innkjøp. Det har derfor vært nødvendig at UiO som helhet etablerte et større fokus på kvalitetssikring og risikostyring. Med bakgrunn i disse utfordringene nedsatte universitetsstyret våren 2007 et midlertidig kontrollutvalg for å følge opp de brede tiltak som ble iverksatt for å sikre god kvalitet på regnskapene for 2007. I tillegg har utvalget fulgt opp andre IT-løsninger som var planlagt implementert. Universitetsstyret besluttet i juni 2008 å forlenge kontrollutvalgets tidsperiode ut det sittende styrets

funksjonsperiode. Mandatet for arbeidet er særlig knyttet til områder som utgjør en risiko for godkjenning av regnskapsavleggelse.

Regnskapet for 2007 ble godkjent. Riksrevisjonen mener at UiO nå har tilstrekkelig kontroll over situasjonen, samtidig som de påpeker at det fortsatt gjenstår mye arbeid før alt er på plass. På bakgrunn av risikovurderingen som ble gjennomført innen forvaltningsområdet er 6 områder viet særlig oppmerksomhet: Anskaffelser, lønn, eksternt finansierte prosjekter, IKT-området, økonomistyring og mål og resultatstyring inkl risikostyring. Det er utarbeidet konkrete milepælsplaner for områdene. Status og utvikling følges opp løpende av universitetsledelsen og styrets kontrollutvalg, med påfølgende rapportering til universitetsstyret. Arbeidet er lagt opp først og fremst med sikte på å sikre at UiO overholder lover og regler og en pålitelig regnskapsføring. Selv om det gjenstår betydelig arbeid, er risikoen innenfor eksternt finansierte prosjekter og lønnsområdet betydelig redusert gjennom 2008. Når det gjelder anskaffelser vurderes risikoen som økt pga interne forhold. I 2008 gjennomførte internrevisjonen en omfattende revisjon av anskaffelsesområdet som bekrefter UiOs utfordringer innen området. Det er iverksatt tiltak for å rette opp situasjonen. Det henvises for øvrig til UiOs Ledelseskommmentarer til regnskap 2008.

4.2 Sikre vellykket innføring av administrative IT-systemer

UiO har også i 2008 hatt et spesielt fokus på innføringsprosessene knyttet til administrative IT-systemer. Det er gjennomført en samlet risikovurdering av de administrative IT-systemene, og formalisert risikostyring er under innføring. Det er etablert et rammeverk for innføring og forvaltning av administrative IT-systemer. Prosjektet for driftsovertakelse og videreutvikling av SAP/FSI (SAP-UiO) har vært brukt som pilot for å vinne praktisk erfaring. Tilsvarende er det gjennomført en grundig analyse av institusjonens store web-satsing. I 2009 vil den formaliserte metodikken bli justert med bakgrunn i de erfaringene som er gjort i 2008, for så å bli tatt i bruk i alle større IS-prosjekter.

I november 2008 overtok universitetet driften og forvaltningen av lønns- og personalsystemet fra SSØ. Prosessen har gått som planlagt, og tjenestekvaliteten etter overtakelsen er god. Det er gjennomført en systematisk analyse av alle sentrale produksjonsprosesser knyttet til lønnsområdet, og en sammenlikning med hvordan prosessene bør være i henhold til "eksemplarisk praksis" er under arbeid. Den samme metodikken vil etter hvert også bli tatt i bruk for de andre administrative IT-systemene.

De samlede utfordringene innenfor området har medført at det i 2008 ble foretatt en ytterligere styrking av området, slik at den totale satsingen på administrative IT-systemer utgjorde ca. 50 mill. kroner. De gjennomførte tiltakene på IKT-området har medført mer effektiv kvalitetskontroll i prosjektene og større forutsigbarhet i prosjektleveransene.

4.3 Etablere policies og virkemidler for utøvelse av ledelse

Det er i forbindelse med prosess faglige prioritering arbeidet med å tydeliggjøre de virkemidler for omstilling som står til rådighet for ledelsen på alle nivåer. Generelt arbeides det med å videreutvikle HR-funksjonen ved UiO. Sentral fagavdeling har et ansvar for samspill og kompetanseutvikling på området, og det er etablert nettverksfora for henholdsvis ledere og personalmedarbeidere.

UiO ønsker å styrke lederutviklingen gjennom utarbeiding av lederprinsipper, definere lederroller og styrke lederopplæring og lederstøtte. Det er gjennomført egne utviklingsprogram for forskningsledere og instituttledere. Opplæring med kunnskapsmoduler har fokusert på likestillingsfokusert ledelse, personal- og forskningsadministrasjon, HMS og økonomi.

Forskningslederkurs

Vel 80 forskningsledere på ulike nivåer fullførte i 2008 et kursopplegg i forskningsledelse. Programmet har lagt vekt på å gi deltakerne et godt teoretisk fundament for refleksjon over forskningslederrollen og kjennskap til ulike ledelsesverktøy som kan hjelpe til å omsette teoretisk

innsikt i forskningsledelse til god forskningsledelse i praksis. Målet er at programmet skal gi personlig utbytte for deltakerne og bidra til å stimulere deres arbeid med å bygge gode forskningsmiljøer og tilrettelegge for gode rammevilkår for forskning og forskningssamarbeid.

Dialog med SFF og SFI

I 2008 har universitetsledelsens oppmerksomhet og dialog med UiOs sentre for fremragende forskning og sentre for forskningsdrevet innovasjon blitt styrket. Gjennom seminarer og møter har både den faglige og den administrative ledelsen ved sentrene fått anledning til informasjons- og erfaringsutveksling med hverandre, og med fakultets- og universitetsledelse. I mars 2009 skal det arrangeres et seminar mellom fakultetsledelse og senterledere med tema "Livet etter 10-årsperioden".

Rekruttering:

Ifølge UiOs årsplan for 2009 skal det utarbeides en omforent policy for valg av virkemidler for å nå bemanningsbehovet. Fakultetene har startet et arbeid som slutføres i 2009 med å utarbeide stillingsplaner i et femårsperspektiv i forbindelse med gjennomføringsplaner for faglig prioritering. Dette vil vitalisere arbeidet med forbedringer på alle områder innen rekruttering.

Arbeidet med å profesjonalisere rekrutteringsprosessen og forbedre informasjonen til søkere, sakkyndige og andre involverte har vært i fokus. Det er åpnet for forenklede prosedyrer for bedømmelse. Det pågår et prosjekt som etter en vellykket pilotperiode anbefaler innføring av elektronisk rekrutteringsverktøy.

Tid til forskning

For å kartlegge de ansattes tidsbruk, samt se på mulighetene for å legge til rette for mer sammenhengende tid til forskning, tok universitetsledelsen initiativ til å gjennomføre en spørreundersøkelse høsten 2008. I september ble det gjennomført en QuestBack-undersøkelse blant alle fast ansatte ved UiO. Undersøkelsen ble sendt til 1626 personer og hadde en svarprosent på 50. De ansatte ble blant annet bedt om å redegjøre for tidsbruk (forskning, undervisning, administrasjon og formidling), gi uttrykk for hvordan det ideelt sett burde være, samt vurdere ulike tiltak som kan frigjøre mer tid til sammenhengende forskning. Evalueringsrapporten ferdigstilles i februar/mars 2009, og sammen med den vil også de fakultetsvise resultatene gjøres tilgjengelig. Undersøkelsen gir et unikt innblikk i hvordan våre ansatte opplever sin arbeidssituasjon, og målet er også at undersøkelsen vil gi konkrete innspill til hva som kan gjøres for å bedre situasjonen i den enkelte forskers hverdag.

Senior- og livsfasepolitikk

I 2008 ble det iverksatt en avtale om seniorpolitiske tiltak, inngått mellom UiO og tjenestemannsorganisasjonene. Seniorpolitikken skal bidra til at UiO bedre nyttiggjør seg seniorennes kompetanse, samtidig som siktemålet er å sikre seniorenne en meningsfull arbeidssituasjon. Formålet er dermed å legge til rette for individuelle løsninger som kombinerer hensynet til seniorarbeidstakeren med UiOs behov.

Når medarbeidere ved UiO passerer 60 år skal vedkommende ha en seniorsamtale. Det er avtalt at arbeidstakere over 62 år gis tolv ekstra fridager pr år. Seniorpolitikken evalueres i 2009.

Det er satt i gang et arbeid for å se på om det er grunnlag for en egen livsfasepolitikk ved UiO og i den forbindelse kartlegges eksisterende tiltak med individuell tilrettelegging. Ut fra denne kartleggingen vil en i det videre arbeidet se livsfasepolitikken i sammenheng med revisjon av seniorpolitikken. Det vil bli vurdert om senior- og livsfasepolitiske tiltak bør innarbeides i et felles dokument. Tjenestemannsorganisasjonene har etterlyst et mer helhetlig livsfasepolitikk, noe som også er nedfelt som protokolltilførsel i Personalpolitikken ved UiO.

Likestilling:

UiO har arbeidet videre med oppfølging av "Handlingsplan for likestilling mellom kjønnene 2007-2009", med særlig fokus på rekruttering. Det er skissert flere tiltak for å bedre kvinneandelen i vitenskapelige stillinger. I den forbindelse er det viktig at enhetene følger opp de oppsatte måltallene for andel nytilsatte kvinner i vitenskapelige stillinger og tiltak rettet mot viktige satsningsområder. Det er ønskelig å få integrert likestillingsperspektivet i alle faser av rekrutterings- og tilsettingsprosessen.

Det er gjennomført et nytt mentorprogram for postdoktorer, og nytt program vil starte opp våren 2009. Et opplegg med gruppecoaching for kvinner i vitenskapelige lederstillinger ble gjennomført i 2008 og vurderes tilrettelagt også dette året. Det ble tilrettelagt for et seminar for kvinner i førsteamanuensisstillinger som vurderer å søke opprykk til professor. I tillegg har det vært en rekke aktiviteter ved enhetene og det er innvilget frikjøpsordninger for kvinner som vil kvalifisere seg til professoropprykk, reisestipend og kvalifiseringsstipend.

Kompetanseutvikling:

Arbeid med policies og virkemidler for kompetanseutvikling ble utsatt av kapasitetsmessige årsaker. Det ble prioritert å fokusere på å utarbeide nye nettsider for kompetanseutvikling, hvor alle eksisterende kurstilbud er samlet og systematisert på en helhetlig måte.

Arbeidsmiljø, læringsmiljø og ytre miljø

UiO har i 2008 iverksatt flere tiltak for å styrke og videreutvikle verneorganisasjonen. Verneombudsordningen er restrukturert og det er satt i gang et større arbeid for å integrere de lokale arbeidsmiljøutvalgene i grunnenhetenes helhetlige arbeid.

Flere av UiOs HMS-utfordringer framover ligger i skjæringsfeltet mellom utøvelse av tydelig ledelse og utstrakt medvirkning. Samtidig er det tydelig at det er nødvendig med et kontinuerlig arbeid med det psykososiale arbeidsmiljøet. Det er fokusert både på institusjonelle grep og hvordan en skal møte de lokale utfordringene. Videre har UiO også utfordringer knyttet til det fysiske, kjemisk og biologiske arbeidsmiljø på grunn av sin mangslungne virksomhet. Det er gjennomført en rekke risikoreduserende tiltak.

En så stor virksomhet som UiO har utfordringer knyttet til ivaretagelse av klima og miljø. Det arbeides derfor kontinuerlig med forbedring av avfallshåndtering, energiøkonomisering og intern transport.

4.4 Sikre forsvarlig forvaltning av egne bygninger

PO-bygningen

Arbeidet med rehabilitering av PO-bygningen ble satt i gang høsten 2008, og er et av de aller viktigste tiltakene innen eiendomsforvaltning og rehabilitering ved UiO som pågår i 2009. Prosjektet gjennomføres i regi av Statsbygg i samarbeid med UiO. I tillegg til rehabiliteringsprosjektet gjennomfører UiO et inventarprosjekt. Bygningen vil stå ferdig rehabilitert i 2010. I forbindelse med behandling av Masterplanen høsten 2007, vedtok universitetet at Det humanistiske fakultet skal lokaliseres i bygningen.

Aktivering av UiOs bygningsmasse

UiO påbegynte i 2008, etter pålegg fra Kunnskapsdepartementet, et arbeid med å verdivurdere egne bygninger. Arbeidet ferdigstilles i løpet av 2009. Prosessen gjennomføres i samarbeid med departementet.

Statens kulturhistoriske eiendommer (SKE)

Som en oppfølging av det tidligere SKE-prosjektet, planlegger Statsbygg å utarbeide en verneplan for UiOs bygninger og anlegg i løpet av 2009. Arbeidet er omfattende også for UiO som premissleverandør.

Gjesteforskerboliger

UiO ferdigstilte i 2008 ti forskerboliger i Duehaugveien 6 og 8. Det er samtidig satt i gang et samarbeid for å kartlegge problemområder og utvikle og implementere forbedringstiltak for ordningen med gjesteforskerboliger.

Magasiner for museene

Våren 2008 ble det ferdigstilt nye, moderne gjenstandsmagasiner med tilstøtende arbeidsrom for museumssamlingene ved Kulturhistorisk museum. Det arbeides med en løsning for Naturhistorisk museum.

Utredning av en rekke store prosjekter/KS 1

På oppdrag fra KD har UiO satt i gang flere KS1-utredninger for store planlagte prosjekter. Det gjelder *Anlegg for kjemi, farmasi og biomedisin* i Gaustadbekkdalen, *Nybygg for kulturhistorisk museum* og *Nytt klinikkbygg for Det odontologiske fakultet*. Arbeidet er omfattende og vil bli videreført i 2009.

Store prosjekter under bygging/prosjektering

- Nybygg for informatikkmiljøene IFI2
- Sentrumsanlegget (Domus Medias vestfløy, Aulaen og Professorboligen)
- Domus Medica - tilbygg
- Utstillingsveksthus på Tøyen

4.5 Beredskap

UiO har komplette beredskapsplaner for alle fakultet, museer og sentralt nivå. Det har vært gjennomført beredskapsøvelser med alle enheter og universitetets ledelse i henhold til planene. Departementet reviderte UiOs beredskapsplaner i 2006. UiO har som en del av sin beredskap en egen vaktentral bemannet 24/7.

Beredskapsplanverket er i 2008 revidert med tanke på å gjøre det mer konsistent og robust. Det ble i desember 2008 gjennomført øvelse med universitetsledelsen og DSB i det nye reviderte planverket. I løpet av 2009 skal det reviderte planverket implementeres og tilpasses alle fakultet. Selv om kriser skal håndteres "så nær krisen som mulig" skal all krise og beredskapshåndtering nå knyttes opp mot den sentrale beredskapsgruppen ved UiO ledet av Universitetsdirektøren, mens det vil bli laget en instruks for lokal beredskapshåndtering ved alle fakultet og enheter som skal erstatte dagens lokale beredskapsplaner ved fakultetene.

Alle enheter som har farlig materiale og verdifulle gjenstander skal ha oversikt over hvor disse finnes og ha planer (tiltakskort) for hvordan disse skal sikres ved evakuering.

ROS- analyser (Risiko og sårbarhetsanalyser) ble utført som grunnlag for dagens planverk, og det skal i 2009 gjøres nye ROS analyser for det nye planverket.

KDs styringsparametre – Resultater 2005-2008 – Mål 2009

Styringsparametere	Resultat				Resultat mål
	2005	2006	2007	2008	2009
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	58,6	57,0	57,7	57,5	56,5
Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori					
• Totalt	48,0%	48,0%	48,4%	49,1%	49%
• Undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	48,5%	48,7%	48,9%	48,5%	48%
• Støttestillinger	40,0%	40,5%	41,2%	42,2%	42%
Driftsutgifter per avlagte 60-poengsenheter 1) 2) 3)	241,3	265,9	282,5	329,1	350,0
Driftsutgifter per publikasjonspoeng 1) 2) 3)	1 560	1 607	1 604	1 594	1 600
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte	44%	42%	43%	43%	42%
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld) 2)	0,8	1,1	1,0	1,0	1,0
Avregninger (viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger) 2) 4)	100	-67	33	38	-160
Resultat EFV 4) 5)	13	19	20	-23	

1) Beløp i 1000 kroner

2) Ny styringsparameter i 2009

3) Driftsutgifter er definert som driftskostnader i UiOs resultatregnskap uavhengig av finansieringskilde.

4) Beløp i mill. kroner

5) Styringsparameteren utgår fom. 2009

Forutsetninger for fastsettelse av måltall

- *Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger*
Det er forutsatt en vekst på 2 % for undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger, primært pga. en økning i rekrutteringsstillinger. Dette medfører en nedgang i måltallet i forhold til resultat for 2008.
- *Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori*
Det er forutsatt at andel av kvinner kommer til å ligge på samme nivå i 2009.
- *Driftsutgifter per avlagte 60-poengsenheter og per publikasjonspoeng*
Det er forutsatt en vekst i driftsutgifter på 5 %. Det er forutsatt en liten vekst i studiepoengproduksjonen og på 2 % i publikasjonspoeng.
- *Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte*
Denne styringsparameter er beregnet som administrativt ansatte per vitenskapelig ansatt, hvor vitenskapelig ansatt er definert som undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger. Det forutsettes en vekst i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger på 2% hvilket fører til en liten nedgang i andelen for 2009.
- *Likviditetsgrad*
Det forutsettes at likviditetsgraden forblir den samme.
- *Avregninger*
Det antas at avsatt andel av tilskudd fra NFR reduseres i 2009, mens avsetningene er stabil for departementer og statlige etater. Avsetningen til øremerkede midler på post 50-52 forventes på tilsvarende nivå som 2008. Vi venter at avsetningen på post 50-52 fpr øvrig reduseres bl.a. som følge av at rehabiliteringen av PO-bygget kostnadsføres med ca 150 mill. kroner i 2008.

5 UNIVERSITETSMUSEENE

Sektormål 5: **Universitetet i Oslo har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.**

Virksomhetsmål 5.1: Universitetene skal sørge for god sikring og bevaring av museumssamlingene, og bidra til digitaliseringen av denne kulturarven.

Virksomhetsmål 5.2: Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingene skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvaltning og av den interesserte allmennhet.

Hovedprioriteringer 2008

- *Forbedret synliggjøring av museene*
- *Forbedret sikring og bevaring av museumssamlingene*

Status hovedprioriteringer 2008

5.1 Forbedret synliggjøring av museene

Arbeidet med synliggjøring av museene har blitt videreført gjennom kvalitetsutvikling av museenes websider og gjennom nye typer av arrangementer og publikumstilbud i den utadrettede virksomheten. Museene er viktige møteplasser mellom UiO og et bredt publikum, dette er ikke minst viktig mht til fremtidig rekruttering. Det har vært jobbet i alle tilgjengelige fora med å bevisstgjøre politikere og departement om de mange tiltakene i St.meld. nr. 15 og om nødvendigheten av videre oppfølging av disse, bl.a. gjennom styrking av museenes fysiske og finansielle rammebetingelser.

Stadig større deler av museenes samlinger og kunnskaper gjøres tilgjengelig for samfunnet og allmennheten, bl.a. gjennom digitaliseringsarbeidet, den arkeologiske utgravingsvirksomheten, gjennom skiftende og faste utstillinger og gjennom utlån av gjenstander til museer i inn- og utland. En felles webportal for presentasjon av universitetsmuseenes fotosamlinger ble åpnet i 2008. Museene har videre levert betydelig informasjon til samfunnet gjennom sitt samarbeid med Artsdatabanken og DN hva gjelder Rødlister (oversikt over truede arter), Ny norsk naturtypeinndeling og digitalfotografering av gjenstandsmaterialet i den etnografiske databasen. Begge museer deltar aktivt innenfor MUSITs organer for å sikre en snarlig etablering av felles samlingsdatabaser for universitetsmuseene.

Museene gjennomfører hvert år et omfattende program av utstillingsproduksjoner og av formidlingsaktiviteter rettet mot det allmenne publikum, herunder konserter og opptredener, foredrag, filmprogram, familiesøndager og spesialomvisninger. I 2008 viste museene flere utstillinger, blant annet vandreutstillingen "Europas siste jungel, Messel on Tour" innleid fra Tyskland, basisutstilling om "Amerika" og de skiftende utstillingene "Dødskult i antikken", "Gay Kids" og "Levd liv - en utstilling om skjelettene fra Oseberg og Gokstad". Den populære egenproduserte vandreutstillingen "Mot Naturens orden?" vises nå parallelt to ulike steder i Europa.

GBIF-noden ble forlenget i nye tre år fra 2008, og sikrer dermed internasjonal tilgang til kunnskap om norsk biologisk mangfold. I tillegg kommer museenes formidling via nettsider og nettutstillinger som innebærer at formidlingsaktiviteten når et mangedobbelt antall personer enn de som aktivt oppsøker museenes fysiske utstillinger.

Arbeidet for å sikre sponsormidler til nytt veksthus på Tøyen er videreført og utgjør nå 79 millioner, inklusiv gaveforsterkning.

5.2 Forbedret sikring og bevaring av samlingene

Kulturhistorisk museum tok høsten 2008 i bruk nye eksterne magasiner på Økern. Det nye magasinbygget (7700 m² leielokaler) rommer spesialtilpassede magasinarealer av høy teknisk standard som gir svært gode oppbevarings- og sikkerhetsforhold for samlingene. Hovedfokus i 2008 har vært på istandsetting og installasjon av magasinbyggets tekniske anlegg og selve gjenstandsflyttingen. De nye lokalene vil i første omgang romme den etnografiske samlingen, antikksamlingen og deler av vikingtids- og middelaldermaterialet. Etter hvert vil også en del annet materiale som har dårlige oppbevaringsforhold i kjelleren i Historisk museum bli overflyttet.

Det har vært løpende oppfølging av planleggingsprosessene rundt arbeidet med nytt museumsbygg i Bjørvika i hele 2008. En egen prosjektstab på tre personer har sine hovedoppgaver knyttet opp mot nevnte planprosesser. I 2008 har det vært et hovedfokus rundt arbeidet med den såkalte KS1-analysen for lokalisering og konseptvalg for det nye museumsbygg.

Naturhistorisk museum har i henhold til KDs bestilling arbeidet aktivt med utvikling av funksjons- og romprogram for nybygg og rehabilitering på Tøyen. Et endelig forslag vil foreligge tidlig 2009. Nye lokaler er en forutsetning for at samlingene blir sikret for framtiden og for at museet kan ivareta sine forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner om bevaring av naturmangfoldet. Riksrevisjonens oppfølgingsrapport om samlingstilstanden ved utvalgte statlige museer (2008) fastslår igjen at tilfredsstillende magasiner for samlingene kun lar seg løse gjennom nybygg. Parallelt med utvikling av rom- og funksjonsprogrammet pågår et arbeid sammen med Teknisk avdeling for midlertidig å løse museets helt akutte magasinutfordringer.

Museenes arbeid med å redusere det store etterslepet innen konservering, kuratering, registrering (herunder digitalisering) i samlingene har fortsatt i løpet av 2008. Manglende forutsigbarhet mht de årlige tildelinger til museenes REVITA-prosjekt gjør langsiktig planlegging utfordrende. Dette gjelder spesielt rekruttering av kvalifisert personell og ivaretagelse av personalressursene på en tilfredsstillende måte.

KDs styringsparametre – Resultater 2005-2008 – Mål 2009

Styringsparameter	Resultat				Resultat mål
	2005	2006	2007	2008	2009
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet					
KHM	-	-	70%	65,1%	72%
NHM	20%	20%	20%	20,0%	20%
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring					
KHM	-	-	62,5%	81,4%	88%
NHM	6,8%	6,8%	6,8%	8,5%	8,5%
Andel digitalisering av samlingene					
KHM	-	-	90%	90%	90%
NHM	-	23%	23%	25%	25%
Andel av samlingene som er tilgjengelig på web					
KHM	-	-	80%	80%	85%
NHM	-	17%	18%	19%	20%
Publikumsbesøk					
KHM	490 038	478 451	495 226	457 861	460 000
NHM 4)	114 168	380 000	406 414	460 679	460 000
Antall omvisninger totalt					
KHM	678	559	650	731	700
NHM	460	362	448	454	500
- Antall omvisninger skoleklasser					
- KHM	-	-	-	691	650
- NHM	-	-	-	404	450
Antall utstillinger totalt					
KHM	7	9	10	6	6
NHM	30	29	30	29	29
- Antall utstillinger faste					
- KHM	-	1	0	1	1
- NHM	-	-	24	26	26
- Antall utstillinger midlertidige					
- KHM	-	8	10	5	5
- NHM	-	-	6	3	3

1) Tallene for 2006-2009 inkluderer henholdsvis 109 944, 126 698, 143 000 og 160 000 i museene.

Forutsetninger for fastsettelse av måltall

- *Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet*
KHM: Årsaken til nedgangen i andel magasinlokaler med tilfredsstillende sikkerhet fra 2007 til 2008, ligger i en nedgradering av sikkerhetsgraden til KHMs leide magasinlokaler på Sørrenga (850m²). Lokalene gir tilfredsstillende oppbevaringsforhold for gjenstandene, men ikke fullt ut tilfredsstillende sikkerhetsforhold. Nye magasinlokaler på Økern vil være med til å forbedre situasjonen i 2009.
NHM: Leie av magasinlokaler er ikke avklart. Endelig avklaring vil foreligge i løpet av 2010. Derfor ingen endring fra resultat 2008 til måltall for 2009.
- *Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring*
KHM: Økningen fra 2008-2009 skyldes fraflytting av magasiner i VSH-kjeller (2009) og Grønnegt. (2010) til det nye Økern-magasinet. Dette gir forbedring av både oppbevarings- og sikringsforhold.

6. LEDELSESKOMMENTARER TIL REGNSKAP 2008

6.1 Innledning

Universitetet i Oslo (UiO) har en visjon om å utfordre kunnskapens grenser og gi den enkelte og samfunnet innsikt til å forme fremtiden. UiO ønsker å styrke sin posisjon som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard. UiO skal gi høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning, utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. UiO skal formidle kunnskap om virksomheten og utbre forståelse for vitenskapens metoder og resultater. UiO har et særskilt nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning og for å bygge opp, drive og vedlikeholde forskningsbiblioteker og museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger.

6.2 Den økonomiske situasjonen ved UiO – trender og utvikling

Samlet sett har Universitetet i Oslo hatt en positiv bevilgningsøkning siden 2002. I løpende kroner har den ordinære bevilgningen økt med 1 233 mill. kroner, eller 48 %. 2/3 (64 %) av bevilgningsveksten er knyttet til lønns- og priskompensasjon og tekniske justeringer. Oversikten synliggjør at økningene i svært stor grad er knyttet til øremerkede aktiviteter.

	2002-2008	%
Lønns- og priskompensasjon	668	54
Tekniske endringer	121	10
Utstyr/nybygg	117	10
Kvalitetsreformen	146	12
Studieplassendringer	-11	-1
Rekr.stillinger+forskningsstrategi	141	11
"Hvileskjæret"	-58	-5
Resultatendringer	108	9
Sum endringer	1 233	100

(Kilde: Departementets tildelingsbrev) (Beløp i mill. kroner)

Hvis vi ser utviklingen i sektoren i samme tidsrom ser vi at de tre største universitetene har hatt den dårligste bevilgningsutviklingen i sektoren i siden 2002. Dette er de samme institusjonene som har størst aktivitet knyttet til rekrutteringsstillinger og eksternt finansierte prosjekter. De tre store universitetene (UiO/UiB/NTNU) har en betydelig høyere andel av resultatene i sektoren (unntak for studiepoeng) enn av bevilgningene. Særlig gjelder dette forskningsresultatene. UiOs andel av sektorens bevilgninger ligger på 19%, mens uttellingen på resultatene i forskningskomponenten ligger mellom 30-40%. Høyest andel har UiO i forhold uttelling på EU-midler (39 %).

Ved UiO viser fordelingsarbeidet og enhetenes langtidsbudsjetter at man på tross av at den samlede bevilgningen har hatt en klar økning, har store utfordringer knyttet til finansiering av eksisterende aktiviteter. Bakgrunnen for utfordringene er tredelt: Redusert grunnfinansiering av ikke øremerkede midler, økte kostnader til arealer samt satsning på toppforskning og investeringer i IT-systemer har medført at enhetene har fått kutt i rammene. Lønnskostnadene øker mer enn pris- og lønnskompensasjonen. I tillegg belastes grunnfinansieringen med egenandeler til øremerkede rekrutteringsstillinger og eksterne prosjekter, som begge øker i volum.

Konsekvensen er at eksisterende aktiviteter må reduseres. Ved reduksjon av kostnader er det et dilemma at tiltak som har snarlig effekt, i stor grad er knyttet til reduksjon av antall time-/hjelpelærere og driftsmidler. Dette svekker oppfølgingen av studenter og rammevilkårene for forskning. I et langsiktig perspektiv vil det være mer i tråd med UiOs strategi å redusere omfang av aktiviteter fremfor å redusere aktivitetenes rammebetingelser og med det kvalitet. Det må også arbeides med å styrke inntektsgrunnlaget. Enhetene må gjennomføre tiltak som sikrer budsjettbalanse i løpet av 2013.

Plan for gjennomføring av tiltak vil primært fattes høsten 2009 i forbindelse med budsjettarbeidet for 2010.

Den største utfordringen som man må finne en løsning på er egenandelsproblematikken. De eksterne bidragene til forskning gir helt nødvendig tilleggsfinansiering for enkeltforskere og grupper av forskere. De bidrar også til en konsentrasjon og toppsatsning som ikke hadde vært mulig innenfor institusjonenes ordinære bevilgning. Samtidig har de eksternt finansierte forskningsprosjektene økt i omfang i betydelig større grad enn den ordinære bevilgningen. Også øremerkede rekrutteringsstillinger over statsbudsjettet har økt vesentlig i omfang de siste årene. I hovedsak ser det ut til at økt statlig forskningsinnsats enten kanaliseres gjennom Forskningsrådet som prosjektmidler eller går til å øke antall rekrutteringsstillinger. I begge tilfeller kreves det bruk av betydelige egenandeler uten at den ordinære statsbevilgningen har mekanismer som sikrer at institusjonene settes i stand til å bære disse stadig økende egenandelene. Nye rekrutteringsstillinger er gitt med utilstrekkelige rundsummer og representerer en underdekning på vel 150 mill. kroner. Manglende dekning av indirekte kostnader i bidragsprosjekter beløper seg anslagsvis til 350 mill. kroner. Dette innebærer at den virksomheten som ikke nyter godt av eksterne forskningsmidler, settes under press.

6.3 Den økonomiske situasjonen ved UiO

Årsregnskapet er satt opp etter mal fra Kunnskapsdepartementet (KD), Regnskapsloven og god regnskapsskikk, tilpasset universitets- og høyskolesektoren, og bygger på transaksjons-, opptjenings-, sammenstillings-, motsatt sammenstillings-, forsiktighets- og kongruensprinsippet. UiO er underlagt Kunnskapsdepartementet og er nettobudsjettet.

Det vedlagte regnskapet er for Universitetet i Oslo, inkludert Tøyenfondet og Observatoriefondet.

Samlede inntekter utgjorde 5,459 mrd kroner i 2008 mot 4,991 mrd kroner i 2007. Økningen i inntekter utgjør 9,4%. Det er en vekst i alle inntektsgrupper, bortsett fra en ubetydelig nedgang i salgs- og leieinntekter. Bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet (KD) øker med 317 mill. kroner, eller 9,0%. Fra 2007 til 2008 økte eksterne prosjekter med 71 mill. kroner (19,7%) til 432,0 mill. kroner, mens prosjektmidler fra NFR økte med 60,6 mill. kroner (10,3%) til 651,8 mill. kroner. Universitetet har lagt vekt på å oppnå økt uttelling av midler fra EUs program. Av midlene mottatt i 2008 var 51,9 mill. kroner fra EUs rammeprogram for forskning. Omfanget i 2008 var om lag som året før, og utsiktene for 2009 er positive. UiO fikk i løpet av 2008 tilslag på flere store prosjekter, og inntektene vil komme i løpet av 2009 og videre framover. Antall prosjekter er ikke blitt flere, men prosjektenes omfang er blitt større.

Samlede driftskostnader utgjorde i 2008 5,408 mrd kroner mot 4,952 mrd kroner i 2007, en økning på 9,2%. Økningen er jevn for alle kostnadstyper.

UiO (inklusive Tøyenfondet og Observatoriefondet) har et samlet resultat i 2008 på -23,4 mill. kroner, hvorav 2,9 mill. kroner kan relateres til UiO isolert, og henføres til resultatet av avsluttede oppdragsprosjekter. Fondene bidrar med et negativt resultat på 26,4 mill. kroner. Som følge av finanskrisen er fondenes markedsverdi på verdipapirporteføljen redusert med 28,5 mill. kroner i 2008.

Resultatet og derigjennom virksomhetskapskapitalen (UiO isolert) er lav i forhold til institusjonens størrelse for øvrig og de aktiviteter (antall og omsetning) som kan skape resultat. Det er behov for å arbeide med å øke avkastningen på oppdragsprosjektene både for å øke UiOs egenkapital og handlingsrom. I 2008 ble det avsluttet 84 oppdragsprosjekter, med et samlet overskudd på 2,9 mill. kroner.

I 2008 har UiO mottatt gavebidrag på til sammen 72 mill. kroner, i hovedsak til medisinsk forskning. Dette har utløst tilsagn om gaveforsterkningsmidler fra Norges Forskningsråd på om lag 18 mill. kroner.

De ubrukte midlene for den bevilgningsfinansierte virksomheten ved UiO utgjorde 400,9 mill. kroner – ved utgangen av 2008, en økning på 37,9 mill. kroner fra 2007. Midlene er bundet opp i øremerkede tildelinger hovedsakelig fra NFR og departementene. NFR har fra november 2008 lagt om sin utbetalingsrutine, noe som vil medføre at overføringer på NFR prosjekter vil reduseres kraftig i 2009.

Utviklingen de senere år har vært som følger:

Mill. kroner	31.12.2008	31.12.2007	31.12.06
Bevilgningsfinansiert virksomhet	400,9	363,0	329,7
- herav NFR	134,2	193,9	198,8
- herav øremerkede basismidler	166,1	83,9	31,5
- herav ikke øremerkede basismidler	12,0	8,1	36,8

Overføring av basisbevilgningen fra KD økte fra 2007 til 2008 med 86,2 mill. kroner. Det ble tildelt øremerkede midler til utstyr med 133 mill. kroner i 2008, mens kostnadene påløper først i 2009-2010. De ubrukte øremerkede basismidlene på 166,1 mill. kroner er knyttet til Domus Medica, A-Hus og Informatikkbygg II (IFI II).

De ikke øremerkede basismidlene beløper seg til 12 mill. kroner og er på tilsvarende nivå som i fjor. UiOs prognose for overføringer av basismidler var et marginalt underskudd. Årsakene til at resultatet er bedre enn prognosen er at vi fikk bevilget tilleggsmidler på slutten av året, kostnadene til energi ble lavere enn forventet og det er en forsinkelse i oppstart av rehabilitering av PO-bygget. På bakgrunn av blant annet disse endringene reviderer enhetene sine langtidsbudsjetter for 2009-2013.

Ved fordelingen for 2008 vedtok universitetsstyret en ramme for forhåndsdisponeringer på 450 mill. kroner. Midlene benyttes til investeringer på infrastrukturområdet. Pr 31.12.08 er det forhåndsdisponert 123 mill. kr. Det er planlagt en ytterligere økning på til sammen 270 mill. kroner i 2009 og 2010. UiO har planlagt en tilbakebetaling på 50 mill. kroner per år. I 2009 og 2010 vil trolig UiO få et negativt resultat på den basisfinansierte virksomheten.

Pr. 1. oktober 2008 var antall årsverk ved UiO 5 939, mot 5 781 pr 1.oktober 2007. Av dette var 3 354 vitenskapelige årsverk og 1 624 årsverk i teknisk-/administrative stillinger. I tillegg kommer 961 støttestillinger for undervisning, forskning og formidling. UiO har i perioden 2002-2008 hatt en vekst i antall årsverk på 25 %. Veksten var størst i 2003/2004. Det har vært største vekst i de basisfinansierte stipendiatstillingene. Forholdstallet mellom vitenskapelige og administrative årsverk har vært stabilt i perioden.

Årsverk i teknisk-administrative stillinger utgjorde i 2008 27 % ved UiO. Tilsvarende andel ved de to andre store norske universitetene var 25 % ved UiB og 26 % ved NTNU. Det er dermed ingen store forskjeller mellom de tre store norske universitetene når det gjelder forholdet mellom ulike hovedgrupper av stillinger. Det kan likevel observeres en noe høyere andel rene administrative årsverk ved UiO i forhold til UiB/NTNU. Samtidig er det slik at 5 av 10 administrative årsverk befinner seg på instituttnivå ved UiO, mens tilsvarende tall ved UiB/NTNU er 4 av 10. Det kan være at disse tallene gir uttrykk for en mer desentralisert organisasjonsform ved UiO enn ved de to øvrige universitetene.

6.4 Utfordringer og risikomomenter knyttet til regnskapet

UiO har i hele 2008 hatt fokus på bedre kvalitetssikring (intern kontroll) av sentrale forvaltningsoppgaver. Det er gjennomført en samlet risikovurdering av UiOs evne til å overholde lover og regler i forvaltningen. De største risikoområdene er anskaffelsesområdet, håndteringen av eksterne prosjekter, lønnsområdet og styringen av større IKT prosjekter. Innenfor flere av disse områdene er det gjennomført egne risikovurderinger.

Eksternfinansierte prosjekter

Den eksterne prosjektporteføljen har hatt store utfordringer når det gjelder formalkrav som dokumentert og arkivert gyldig avtale og totalbudsjett. UiO følger opp hvert enkelt prosjekt for å sikre at man får 100 % måloppnåelse for disse forhold.

I 2008 har UiO arbeidet med grunnlaget for innføring av totalregnskapsføring som planlegges implementert fullt ut i løpet av 2009. Alle prosjektene skal nå kostnadsføre både indirekte kostnader og egne ansattes tidsbruk på det enkelte prosjekt. Dette er en betydelig omlegging og krever store ressurser særlig ved de enhetene med en stor portefølje. Innføringen vil også endre økonomistyringen ved enheten og krever oppfølging på ledernivå. For å oppfylle kravet er det blant annet utformet en løsning for løpende bokføring av UiOs egenandel på bidragsprosjekter.

Det er foretatt betydelige kontroller ifht kategorisering av prosjekter samt håndtering av merverdiavgift. Merverdiavgiftshåndtering på eksternfinansierte prosjekter vil ha et økt fokus også i 2009.

Anskaffelser

En revisjon av området i 2008 har avdekket og bekreftet at UiO har vesentlige utfordringer knyttet til overholdelse av lover og regler. Universitetsstyret har vedtatt en ny strategi som vektlegger at UiO i 2012 skal ha en tilfredsstillende anskaffelsesfunksjon.

Strategien vektlegger sikrere, bedre og enklere anskaffelser. De største utfordringene knytter seg til kompetanse, organisering og ledelsesforankringen.

UiO har pågående pilotdrift av nyanskaffet innkjøpsløsning/ innkjøpssystem. Omfanget av pilotdriften skal utvides våren 2009 og implementeres i hele organisasjonen høsten 2009.

Anskaffelsesområdet ved UiO er komplisert og omfattende, og innføringen er ressurskrevende og stiller store krav bl.a. til organisasjonens endringskompetanse.

Lønnsystemet

UiO overtok, i henhold til plan, 1. november 2008 driften av programvaren SAP (lønns- og personalsystem) fra SSØ. Sammenhengen mellom lønnsproduksjonen og regnskapet er etablert og fungerer tilfredsstillende.

Det pågår fortsatt arbeid med å lage rutinebeskriver for alle prosesser knyttet til lønnsproduksjonen, både på enheter og sentralt nivå. Implementeringen av et kontrollprogram for å redusere risiko for feil er påbegynt. Det er fortsatt områder som vil være gjenstand for forbedringsarbeid, men alle vesentlige kritiske sammenhenger er etablert og ivaretatt.

Merverdiavgift (MVA)

UiO har hatt en stor gjennomgang av MVA i 2008. Gjennomgangen har omfattet årene 1998 – 2008 og har hatt som målsetting å kontrollere alle sider av MVA behandlingen opp mot gjeldende lovverk og praksis.

Det er avdekket avvik for perioden knyttet til omvendt avgiftsbehandling og utgående merverdiavgift på tjenestoomsetning, innført i MVA reformen i 2001.

UiO har rettet og rapportert avviket til Skatt Øst. I forlengelsen av dialogen med Skatt Øst er det foretatt innbetaling av for lite beregnet avgift og innlevert endrede terminoppgaver.

UiO har igangsatt en rekke tiltak som skal bidra til at man i fremtiden har god kontroll med avgiftsområdet.

6.5 Omtale av vesentlige regnskapsmessige avvik i forhold til budsjett

Årsregnskapet er satt opp etter mal fra Kunnskapsdepartementet, gjeldende fra regnskapsåret 2007. UiO har valgt å benytte seg av muligheten for overgangsregelen i det nye reglementet i rundskriv F-20-07, Reglement om endringene i statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, og dette er dermed ikke implementert i UiOs rutiner eller regnskap for 2008. Det er ingen vesentlige endringer i resultat- og balanseposter i forhold til tidligere årsregnskap.

UiO har i sitt budsjettarbeid valgt ikke å budsjettere finansregnskapet. Universitetet har en desentral styringsstruktur, og har derfor funnet det mest formålstjenlig å bygge opp budsjetteringen nedenfra innenfor strukturen i internregnskapet. Finansregnskapet følges tett opp spesielt hvert tertial, mens internregnskapet følges opp månedlig.

Det har det siste året vært arbeidet mye med å få kvalitet i enhetenes langtidsbudsjetter. Et langtidsbudsjett med god kvalitet er et viktig redskap for planlegging ved UiO, der de fleste beslutninger har langsiktige økonomiske konsekvenser. Kvaliteten i enhetenes langtidsbudsjetter er vesentlig forbedret og de synliggjør på en klar måte at de fleste enheter har betydelige utfordringer med å styre mot budsjettbalanse i årene som kommer. Arbeidet har også avdekket at man har utfordringer med prognosearbeid særlig mot slutten av året, dette skal analyseres nærmere.

6.6 Gjennomføring av aktivitetene i 2008 - foreløpig vurdering

Som UiO tidligere har påpekt er det i regnskapssammenheng ikke mulig å sammenstille resultater fra hovedaktivitetene med budsjett/regnskap, fordi resultater knyttet til undervisning og forskning ikke foreligger før regnskapsavleggelse og fordi resultater knyttet til formidling ikke rapporteres systematisk. Frist for rapportering av studiedata er medio februar, mens den for forskningsdata er ultimo februar. Kommentarene i det følgende er derfor foreløpige.

UiO har de siste årene satset betydelig på å bygge opp spissmiljøer som blant annet har resultert i at vi fikk fem sentre for fremragende forskning ved siste tildeling. I oktober 2008 vedtok universitetet faglige prioriteringer der alle fakulteter, museer og andre enheter har definert sine sterkeste fagområder. I tillegg er syv tverrfaglige områder definert. Prioriteringskriteriene som har vært brukt, er kvalitet og komparative fortrinn, behov for kunnskap og kompetanse i samfunnet og fornyelse og samarbeidspotensial. Beslutningen har skjedd på bakgrunn av en omfattende prosess som har involvert grunnenhetene ved universitetet. De enkelte enhetene har ulike oppgaver, kultur, utfordringer og ressurser og deres oppfølging av faglige prioriteringer vil gjenspeile dette.

Gjennomføring av aktivitetene beskrives nærmere i rapporten for 2008 som ferdigstilles til 1. mars 2008.

6.7 Investeringer og større vedlikeholdsoppgaver

UiOs bygningsmasse er av en alder og tilstand som krever betydelige midler til vedlikehold og rehabilitering. Universitetet har selv prioritert dette formålet de siste årene – en nødvendig prioritering, men også en vanskelig prioritering ved at det i noen grad har gått ut over andre gode formål. Det vil være behov for å videreføre et høyt aktivitetsnivå i mange år framover.

UiO brukte i 2008 til investeringer og påkostninger i alt 381,2 mill. kroner. Dette er en nedgang på 5,5 mill. kroner fra foregående år.

UiO har prioritert arbeidet med forbedringer av bygningsmassen. Av sentrale prosjekter i 2008 kan nevnes slutføring rehabilitering Tøyen Hovedgård, etablering av fem nye SFF og SFI med prosjekter i eksisterende bygningsmasse, nye gjesteforskerboliger, ombygging B-lab for kjernefysikk, nye magasinlokaler for KHM, dyreavdeling i Biologibygningen, ombygging student og

administrasjonslokaler i P.A. Munchs hus, oppgradering av tak og fasader på Victoria- og Palmehuset, utskifting av heiser i BiO og Domus Theologica samt utskifting av hovedtavle, nødlis og ventilasjonsanlegg på Chateau Neuf.

UiO har betydelige arealutfordringer, knyttet til både kvaliteten på eksisterende arealer og for lite arealer i forhold til behovet. Det arbeides derfor målrettet og planmessig med betydelige infrastrukturiltak i henhold til Universitetets vedtatte Masterplan. Dette gjelder særlig de store planprosjektene som nytt forskningsanlegg for kjemi, farmasi og biomedisin i Gaustadbekkdalen nord, nytt kulturhistorisk museum på Sørenga, bygging av IFI2, forprosjekt rehabilitering Domus Media, rehabilitering av universitetsanlegget i sentrum, Domus Medica tilbygg og rehabilitering av PO-bygningen. Det arbeides også med etablering av nytt veksthus på Tøyen og et større rom- og funksjonsprogram for hele Naturhistorisk museum på Tøyen.

Det har vært en prioritert oppgave å sikre planmessig arealdisponering. Arealutfordringen ved universitetet har medført at UiO for 2008 i tillegg til interne arealer har leid arealer for ca 180 mill. kroner.

I 2008 ble det vedtatt å innføre mer reell internhusleie for enhetene fra og med 2009. Hovedprinsippet er at enheter som skal utvide sine arealer selv må finansiere dette og at redusert bruk av arealer vil frigjøre midler på enhetene. Større arealendringer vil fortsatt finansieres av UiO sentralt.

Regnskapet ved UiO rapporteres etter periodiseringsprinsippet, slik det er beskrevet i de statlige regnskapsstandardene (SRS) med et unntak; standarden knyttet til aktivering og avskrivning av anleggsmidler, SRS 17. UiO vil innføre denne standarden med virkning fra regnskapsåret 2010. Dette samsvarer med reglene om regnskapsføring av anleggsmidler i Regnskapsloven.

I UiOs regnskap for 2008 er utgifter på til sammen 381 mill. kroner til investeringer og påkostninger blitt bokført i sin helhet som en kostnad i resultatregnskapet. I henhold til reglene i SRS 17 ville denne utgiften ikke blitt bokført som en kostnad, men som årets tilgang av anleggsmidler på eiendelssiden i balansen.

Arbeidet med identifisering av verdier til åpningsbalansen 1.1.2010 er godt i gang, i tillegg til at man har startet arbeidet med å utarbeide nye rutiner, rapporter og kontroller for løpende aktivering og avskrivning av anleggsmidler fra og med regnskapsåret 2010. Rent systemteknisk vil endringen av regnskapsprinsipp medføre store utfordringer, og det er lagt vekt på å redusere risiko for problemer i både overgangs- og oppstartfasen.

For å sikre at UiO som helhet klarer å bruke informasjonen til å fatte gode investeringsbeslutninger, vil det legges stor vekt på intern opplæring på alle nivåer i organisasjonen. Opplæringen vil omfatte emner innenfor selve regelverket samt hvordan de nye nøkkeltallene og rapportene kan være god beslutningsstøtte i forbindelse med investeringsbeslutninger.

7 RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING

7.1 Erfaringer med risikostyring

UiO har så langt vektlagt å få en synlig effekt av risikovurderinger mer enn systematisk beskrivelse av metodebruk. Det har vært lagt vekt på at hensikt og formål blir forankret i organisasjonen før det brukes krefter på terminologi og eksakt metode. UiO har gjennom 2008 arbeidet videre med å kartlegge de viktigste risikoforholdene i forhold til virksomhetenes måloppnåelse, og iverksatt og fulgt opp nødvendige korrektive tiltak.

For at risikostyring skal være en integrert del av institusjonens virksomhetsstyring, legges det opp til at risikovurderinger gjøres samtidig med planleggingsprosessene. UiO har implementert arbeidet med risikostyring i forbindelse med utarbeidelsen av UiOs årsplan for 2009. Dette er til en vis grad videreført ned på fakultetsnivå. Arbeidet med risikovurderinger har bidratt til å få frem de viktigste tiltakene i forhold til strategisk måloppnåelse i UiOs årsplan for 2009. Tiltakene i årets årsplan vil bli fulgt opp i løpet av 2009.

7.2 Rammeverk

Formålet med risikostyring er å sikre at UiO med rimelig sikkerhet når sine mål og retter fokus på de oppgavene som er mest kritisk for å nå målene. Risikostyring skal være en integrert del av UiOs rammeverk for virksomhetsstyring, med særlig fokus på å støtte prosessene for mål- og resultatstyring. Gjennom å identifisere og vurdere relevante risikoer får styret og ledelse innsikt i hvilke forhold som kan påvirke UiOs måloppnåelse negativt og dermed et godt grunnlag for å ta stilling til hvilke tiltak som skal prioriteres. Dette gjør at organisasjonen får bedre kontroll over det som er strategisk viktig.

I tillegg til styring av risiko i forhold til UiOs strategiske måloppnåelse, som er beskrevet nærmere i kapittelet under, er det etablert prosedyrer for å sikre korrekt regnskapsrapportering og økonomiforvaltning, at UiO overholder gjeldende lover og regler og for å håndtere risiko i IS-prosjekter.

Det er ved UiO etablert et lokalt kontrollprogram som skal bidra til å sikre at interne kontrollaktiviteter blir gjennomført på de enkelte lokale tjenestestedene hver måned. Kontrollprogrammet skal verifisere kvaliteten på regnskapet og danne grunnlag for identifikasjon av konkrete områder for endring og forbedring av eksisterende rutiner/kontroller samt bidra til forbedring av de administrative rutiner ved den enkelte enhet. Prosedyrene skal sikre at resultater og konklusjoner av kontrollpunktene oppsummeres og risikoområder identifiseres. Regnskapet avsluttes hver måned med forutbestemte aktiviteter, mens det ved hvert tertial og ved årsavslutningen gjennomføres en mer omfattende avslutnings- og kontrollprosess.

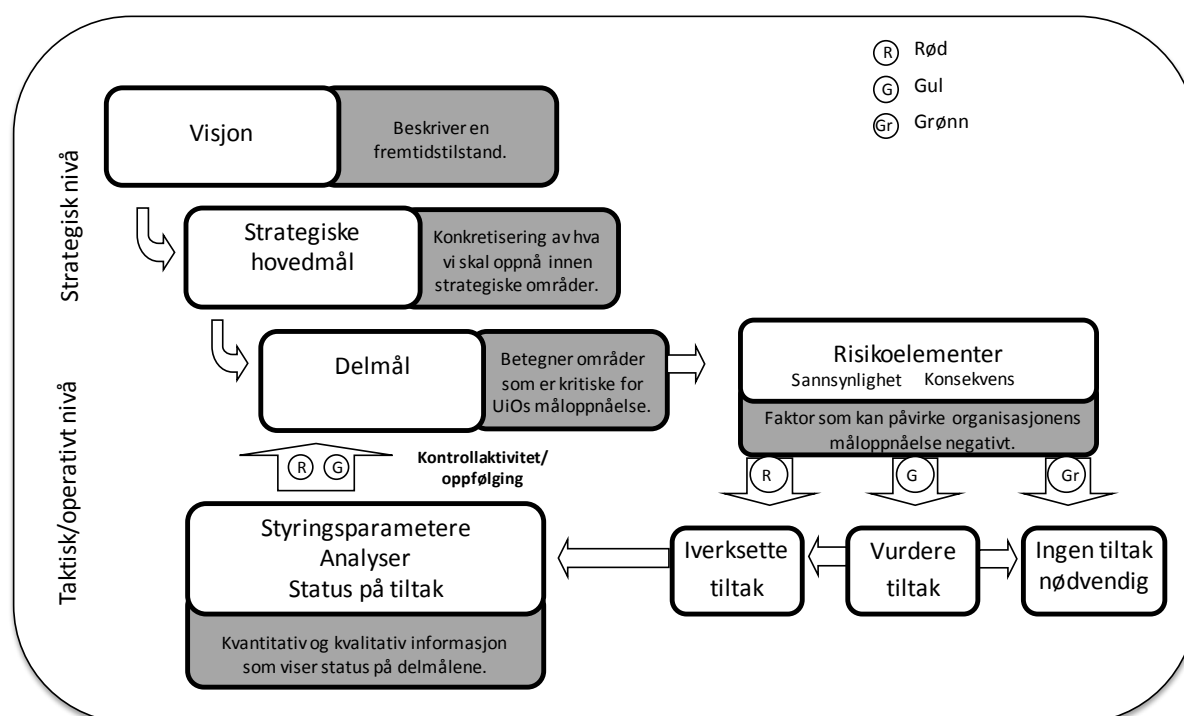
I 2008 ble det arbeidet mer systematisk for å sikre at UiO overholder sentrale lover og regler. De områder som ble vurdert å ha høyest risiko, ble identifisert og plan for nødvendige tiltak ble utarbeidet. Det er etablert prosedyrer for jevnlig oppfølging og rapportering av status til kontrollutvalget, med påfølgende rapportering til universitetsstyret. For mer om risikovurderingen i forbindelse med regnskapet og overholdelse av lover og regler refereres det til *kapittel 4.1* og *kapittel 6 Ledelseskomentarar til regnskap 2008*.

Det er utarbeidet et malverk for å vurdere og håndtere risiko i IS-prosjekter. Malverket inngår som en del av det generelle prosjektrammeverket og vil bli formalisert for alle større IS-prosjekter fra 2009.

Vurdering av risiko i forhold til strategisk måloppnåelse

Rammeverk for risikostyring i forhold til strategisk måloppnåelse skal bli et verktøy som brukes som en integrert del av plan- og styringsprosessen ved UiO. Målet med UiOs fremtidige plan- og styringsprosess er å sikre fokus på oppnåelsen av strategiske mål og en mer effektiv oppfølging. Rammeverket for risikostyring beskriver hvordan UiO håndterer risiko i forhold til strategisk måloppnåelse.

Figuren under illustrerer hvordan arbeidet med risikostyring skal integreres i UiOs mål- og resultatstyring. På strategisk nivå konkretiseres UiOs visjon til strategiske hovedmål og i årsplanen til delmål. Delmålene beskriver det som er kritisk for at UiO når sine mål. Risikoelementene identifiseres gjennom en risikovurdering av delmålet. Et risikoelement defineres som en aktivitet eller hendelse som kan påvirke organisasjonens måloppnåelse negativt.

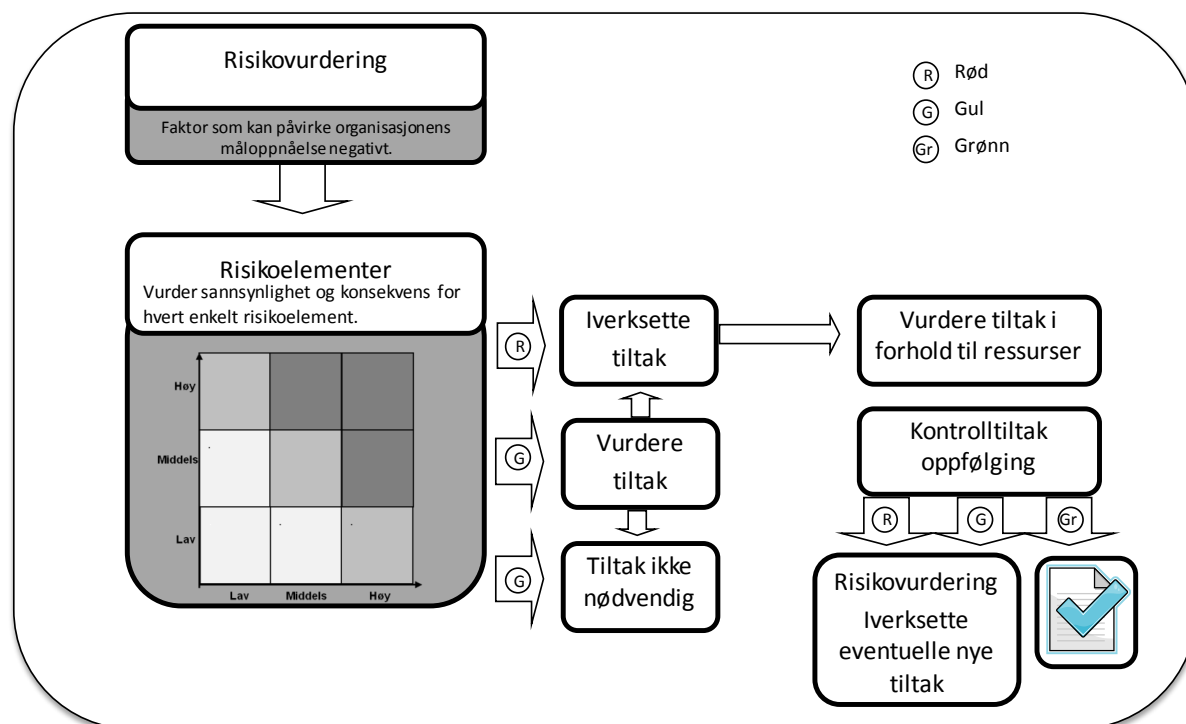
Figur 1: UiOs rammeverk for virksomhetsstyring med risikostyring som en integrert del

For det enkelte risikoelement skal det vurderes sannsynlighet og konsekvens i forhold til skalaen høy, middels og lav. Elementene sorteres som følger:

- Høy-høy, høy-middels, middels-høy: Tiltak må settes opp
- Middels-middels, høy-lav, lav-høy: Tiltak må vurderes
- Middels-lav, lav-middels, lav-lav: Ingen tiltak nødvendig

På bakgrunn av vurderingen skal det settes opp tiltak for de risikoelementene som vurderes som mest kritiske. Før tiltak iverksettes vurderes de i forhold til tilgjengelige ressurser.

Ved UiO er risikostyring i første omgang testet ut i arbeidet rundt utarbeidelse av årsplaner. På operasjonelt nivå er planen å følge opp de identifiserte risikoelementene ved hjelp av styringsparametere, analyser, kvalitative kontrollaktiviteter og oppfølging av status på iverksatte tiltak. Ved UiO tenkes dette utført i forbindelse med tertial- og årsrapportering.

Figur 2: Prosess for risikovurdering ved UiO

Hvis oppfølgingen viser at UiO med stor sannsynlighet ikke vil nå de delmål som er fastsatt, settes det opp korrektive tiltak der dette er nødvendig. Ny risikovurdering utføres årlig i forbindelse med utarbeidelse av årsplaner.

Kjennetegn ved en god risikovurdering av strategisk måloppnåelse ved UiO kan beskrives slik:

- Relevant i forhold til UiOs strategiske prioriteringer.
- Logisk kobling til delmålet.
- Mulig å gjøre en vurdering av risikoelementene ift sannsynlighet og konsekvens.
- Mulig å utarbeide konkrete tiltak på bakgrunn av risikovurderingen.
- Mulig å følge opp tiltak i inneværende år.

Universitetsstyret og -ledelsen har det overordnede ansvaret for at rammeverket blir iverksatt og fulgt opp. Enhetene har ansvar for å utarbeide risikovurderinger i forbindelse med utarbeidelse og oppfølging av årsplan.

7.3 Planer for videre arbeid med risikostyring

UiO vil i 2009 fortsette arbeidet med risikostyring i forbindelse med kvalitetssikring av forvaltningen. Fokus vil være å sikre kvalitet i regnskapsføring, økonomisk oppfølging og etterlevelse av lovpålagte krav. Risiko vil videre bli vurdert og fulgt opp i forhold til å tilpasse organiseringen av og kompetansen i det administrative støtteapparatet med fokus på økonomiområdet.

UiO vil tilrettelegge for å gjøre organisasjonen kjent med rammeverk for risikostyring med fokus på risikovurderinger i plan- og styringsarbeidet. Målet for 2009 er at få organisasjonen til å tenke risiko og prioritering og på sikt å gjøre risikovurderinger til et operativt verktøy for organisasjonen.

UiO vil arbeide videre med å definere både gode kvantitative og kvalitative styringsparametere til bruk i den interne styringen av institusjonen. Det vil bli vurdert å innføre kvalitative ledelsesevalueringer av utvalgte strategiske områder og knytte dette til rapportering av de interne kontrollaktivitetene. Samtidig ser vi behov for å forbedre og redusere omfanget av de eksterne styringsparametere.

8 STYRETS VURDERING AV EGET ARBEID

Universitetsstyret har de senere årene lagt vekt på at styrets arbeid først og fremst skal være knyttet til strategiske og prinsipielle utfordringer, og mindre til mer ordinær saksbehandling. Som en konsekvens av dette har styret i 2008 brukt mye av sin tid på arbeidet med prosess for faglige prioriteringer og universitetets planprosesser. Det har også vært vektlagt å få bedre kontakt med enhetenes ledere og ledere for toppmiljøene ved universitetet. De fleste møtene har avsatt minst en time til presentasjon og diskusjon rundt faglige temaer. I tillegg har det vært gjennomført flere seminar og utvidete møter med dekanene.

Det har vært nødvendig å gå tungt inn i organisasjonens arbeid med å sikre nødvendig kvalitet i forvaltningen spesielt innenfor områdene innføring av lønnsystem, eksterne prosjekter og innkjøp. For å møte disse utfordringene nedsatte universitetsstyret våren 2007 et midlertidig kontrollutvalg for å følge opp de tiltak som ble iverksatt for å sikre god kvalitet på regnskapene for 2007. I tillegg skulle utvalget følge opp andre IT-løsninger som var planlagt. I styrets arbeid er det vektlagt at UiO i langt større grad skal være proaktive og sikre internkontroll. Kontrollutvalget består av 3 styrerepresentanter som har møter i forkant av styremøtene med påfølgende rapportering til universitetsstyret. Rapporteringen omfatter for alle områdene en vurdering av risikoforholdene.

Styret evaluerer årlig sitt arbeid. Styret opplever at endringene som har vært gjennomført med fokus på strategiske saker og tettere dialog med enhetene har vært meget positiv. Styret fremhever også at kvaliteten på saksdokumenter og diskusjoner i styremøtene er klart bedre.

I tiden framover ser styret behov for å videreføre det strategiske arbeidet for å styrke UiOs posisjon som internasjonalt forskningsuniversitet.

Universitetsstyret er sammensatt av 11 medlemmer. Rektor er styrets leder, i tillegg velges det to representanter fra det vitenskapelige personalet, en fra det midlertidige vitenskapelige personalet, en fra det teknisk/administrative, to fra studentene og fire eksterne representanter oppnevnt av KD.

9 RAPPORTERING OM FORVALTNING AV FULLMAKTER

UiO er gitt fullmakter på flere områder, som

- eiendomsfullmakt
- fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper
- innkallelse til generalforsamling i heleide selskap
- inngåelse av leieavtaler ut over budsjettåret

Eiendomsfullmakt

UiO har i 2008 ikke benyttet fullmakten til å disponere inntekter for salg av eiendom til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål.

UiO har i 2008 benyttet seg av spesialfullmakt for omplassering av Tøyenfondets midler ved at det ble inngått intensjonsavtaler med PEAB A/S om kjøp av to-roms leiligheter til bruk for gjesteforskere i nytt byggeprosjekt i Sognsveien 66. Samlet kjøpesum er 7,4 mill. kroner.

Fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper

Når det gjelder adgang til å opprette selskaper og til å kjøpe aksjer i eksisterende selskaper, har Kunnskapsdepartementet gitt UiO fullmakt til å:

- a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for institusjonen
- b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskaper eller ved deltakelse i selskaper som er av faglig interesse for virksomheten
- c) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd
- d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd

Universitetsstyret har hatt til behandling to saker knyttet til etablering av nye aksjeselskaper:

- Det ble i september 2008 vedtatt at UiO skulle delta i etableringen av aksjeselskapet CIENS AS, som skal ivareta fellesoppgaver knyttet til forskningssamarbeidet i Forskningscenter for miljø og samfunn. Partenes ulike organisering, med både statlige og ikke statlige partnere, er grunnen til valg av aksjeselskapsformen.
- I november 2008 ble det vedtatt at UiO skal etablere aksjeselskapet Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS (NIOM AS). Selskapet etableres som datterselskap under UniRand AS. Unirand/UiO går inn i selskapet med sin andel av aksjekapitalen med en øvre grense på kr 100 000. Andelen finansieres over UiOs virksomhetskapskapital.

Forvaltning av eierinteresser

UiO tar i sin eierstyring av randsoneselskapene utgangspunkt i de gjeldende prinsippene for god eierstyring. Dette innebærer at den forretningsmessige ledelsen av selskapet og ansvaret for denne ligger hos selskapsledelsen, mens UiO som eier utøver den øverste myndighet i selskapene gjennom generalforsamlingen. UiO er opptatt av å kunne utøve aktivt eierskap slik at selskapene utvikles over tid og er i stand til å løse fremtidige utfordringer for UiO.

Prinsippene for god eierstyring vektlegger at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskapets egenart. Universitetet har lagt vekt på at styret i selskapene skal være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt. Forankringen til UiOs ledelse er sikret ved at styreverv i sentrale selskap innehas av en av UiOs direktører. Det tilstrebes å ha en kjønnsbalanse som minimum oppfyller statens krav om 40% kvinneandel.

Innkallelse til generalforsamling i heleide selskap

UiO har to heleide selskaper, Birkeland Innovasjon A/S og UNIRAND A/S. UiO har på vanlig måte benyttet sin fullmakt til å innkalle til generalforsamling i disse.

Inngåelse av leieavtaler ut over budsjettåret

UiO har inngått følgende leieavtaler i 2008:

- Sogn Arena, Klaus Torgårds vei 3; avtale for leie av 3509 m² er inngått frem til 2018 med mulighet til å forlenge med 5 nye år. Årlig leiepris er 8,9 mill. kroner.
- Cort Adlers gt. 30; avtale for leie av 2652 m² er inngått frem til 2018 med mulighet til å forlenge med 5 nye år. Årlig leiepris er 7,1 mill. kroner.
- Arbins gt. 7; avtale for leie av 140 m² er inngått frem til 2011 med mulighet til forlengelse. Årlig leiepris er 204.000 kroner.

II PLANER 2009

INNLEDNING

I 2009 skal UiO videreføre det gode arbeidet som er gjort i hele organisasjonen for å gi den beste forskning og undervisning. UiOs årsplan beskriver de områder der UiO skal sette inn spesielle tiltak for å nå de strategiske målsettinger. Planen omhandler derfor bare et fåtall av de mange viktige aktiviteter som utføres av våre ansatte og som er kjernevirksomheten ved UiO.

UiOs overordnede målsetting er å styrke sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard. UiOs rolle som Norges fremste universitet og brobygger mot internasjonal forskning med de faglige prioriterte områdene i spissen skal tydeliggjøres for omverdenen. Den store internasjonale aktiviteten ved UiO må synliggjøres og samarbeidet med ledende institusjoner i utlandet styrkes. Det internasjonale markedet for rekruttering av flere internasjonale studenter og faglig personale må utnyttes.

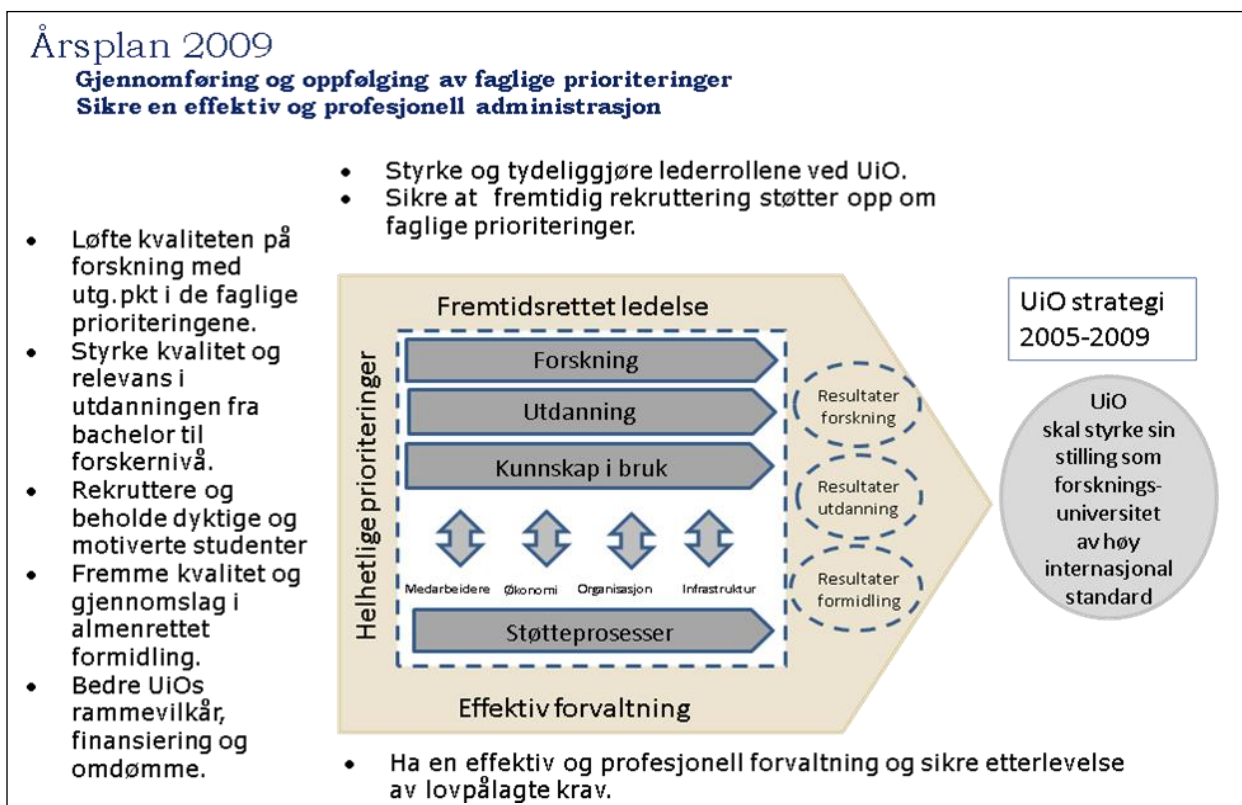
Vi har de siste årene satset betydelig på å bygge opp spissmiljøer som blant annet har resultert i at vi fikk 5 Sentre for fremragende forskning ved siste tildeling. I oktober 2008 vedtok universitetet faglige prioriteringer der alle fakulteter og museer har definert sine sterkeste fagområder. I tillegg er 6 tverrfaglige områder definert. Prioriteringskriteriene som har vært brukt, er kvalitet og komparative fortrinn, behov for kunnskap og kompetanse i samfunnet og fornyelse og samarbeidspotensial. Beslutningen har skjedd på bakgrunn av en omfattende prosess som har involvert grunnenhetene ved universitetet. **En hovedmålsetting for 2009 er derfor å starte oppfølging og gjennomføring av faglige prioriteringer.** De enkelte fakultetene og museene har ulike oppgaver, kultur, utfordringer og ressurser og oppfølgingen av faglige prioriteringer vil gjenspeile dette. Mange enheter har en økonomi som kan gi betydelige begrensninger for ambisjonsnivået om å styrke faglige prioriterte områder.

UiOs andre hovedmålsetting er å sikre en effektiv og profesjonell forvaltning. De siste 10 årene har UiO fått underkjent regnskapet 3 ganger fordi man ikke i tilstrekkelig grad har tilpasset seg nye eksterne krav til forvaltningen. Risikovurderinger og interne kontroller har avdekket vesentlige utfordringer innenfor forvaltningen, særlig på innkjøpsområdet, håndteringen av eksterne prosjekter og økonomistyring generelt. De siste årene har UiO lagt ned betydelige ressurser for å redusere risiko på flere av disse områdene. Så langt har mye vært håndtert sentralt. For at denne investeringen nå skal få langvarig effekt for UiO, krever dette håndtering i hele organisasjonen med hensyn til hensiktsmessig organisering, tilpasset kompetanse og gode arbeidsrutiner. I 2009 vil derfor fokus være rettet særlig mot disse områdene.

Grunnfinansieringen av universitetet er svekket vesentlig de siste årene. I statsbudsjettet for 2009 har UiO fått tilbake det såkalte hvileskjæret og er tilbake på samme nivå som 2007, men realiteten for enhetene er at grunnfinansieringen ikke kan finansiere de samme aktivitetene til samme kvalitetsnivå. Årsakene er økning i lønns- og pensjonsutgifter langt utover konsekvensjusterte rammer, nye rekrutteringsstillinger der vi ikke får dekket alle kostnadene og en voksende ekstern finansiering som krever delfinansiering fra basisbevilgningen. UiO skal i 2009 jobbe mer målrettet for å synliggjøre denne utviklingen overfor myndigheter og sentrale samfunnsaktører. I løpet av 2013 må alle enhetene justere aktiviteten slik at man går i økonomisk balanse.

Delmålene under områdene *forskning, utdanning, kunnskap i bruk og organisasjon og ressurser* skal bygge opp om de to hovedmålsettinger. Hovedmålsettingene skal legge føringer på hva ledelsen på alle nivå skal ha fokus på (fra universitetsstyret til instituttleder). Årsplanen skal være noe for organisasjonen å strekke seg etter, men samtidig gi enhetene strategisk rom for egne aktiviteter. I forlengelse av årsplan gjennomføres plandialoger hvor det fokuseres på hva enhetene særlig vil fokusere på i sine egne årsplaner for 2009 som en følge av føringene gitt i UiOs årsplan. Forventninger knyttet til de enkelte tiltakene for hver enhet konkretiseres deretter i disponeringskrivene.

Hovedmålsettingene og delmål for UiOs årsplan oppsummeres i figuren under.

1 FORSKNING

KD:

Sektormål 2: Universitetene skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Virksomhetsmål 2.1: Universitetenes skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. *Universitetene har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder de tildeler doktorgrad.* Samtidig skal universitetene konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Virksomhetsmål 2.2: Universitetenes skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

UiO:

Hovedmål: UiO skal styrke sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard

Hovedprioriteringer, risiko og tiltak 2009:***Løfte kvaliteten på forskning med utgangspunkt i de faglige prioriteringene***

For å gjennomføre og følge opp de faglige prioriteringene gjenstår det å få avklart flere problemstillinger som ansvarsfordeling mellom nivåene, rekrutteringspolitikk, bemanningsplanlegging og bruken av virkemidler. Dette er en risiko i forhold til å løfte kvaliteten på forskningen med utgangspunkt i de faglige prioriteringene. I tillegg er det risiko rundt manglende forankring på grunn av begrenset med faglige møteplasser og arenaer for faglig diskusjon og involvering. UiOs økonomiske handlingsrom er også en begrensning for gjennomføring av de faglige prioriteringene og utgjør med det en risiko.

- Fakultetene og museene utarbeider en gjennomføringsplan for faglige prioriteringer som skal behandles i Universitetsstyret våren 2009.
- Målrettet kanalisere eksisterende satsningsmidler i tråd med de vedtatte prinsippene for faglige prioriteringer. Ved allokering av ressurser skal de vedtatte prinsippene for de faglige prioriteringene, inklusive de tverrfaglige områdene, være en viktig premiss for tildeling, prioritering og skjerming av aktivitet.

2 UTDANNING

KD:

Sektormål 1: Universitetene skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap

Virksomhetsmål 1.1: Universitetene skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Virksomhetsmål 1.2: Universitetene skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Virksomhetsmål 1.3: Universitetene skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet.

UiO:

Hovedmål: UiO skal utdanne kandidater med fagkompetanse på høyt europeisk nivå og gi studentene godt grunnlag for videre utvikling – både som fagpersoner og samfunnsborgere

Hovedprioriteringer, risiko og tiltak 2009:

Syrke kvalitet og relevans i utdanningen fra bachelor til forskernivå

UiO har en bred program- og emneportefølje som i hovedsak ble etablert i forbindelse med kvalitetsreformen. I oppfølgingen av faglige prioriteringer og i arbeidet med å styrke kvalitet og relevans i utdanningen, er det en risiko at utdanningstilbudet er for bredt i forhold til de økonomiske rammene og at fakultetene mangler ressurser til kvalitetsfremmende tiltak. Det er også en risiko i forhold til å oppnå en styrket kvalitet og relevans at det internasjonale perspektivet i utdanningen ikke er tilstrekkelig integrert.

- Gjennomgå studieprogram- og emneportefølje i lys av samfunnets behov, økonomi, etterspørsel og UiOs konkurransefortrinn. Fakultetene bør ha definert kriterier for videreutvikling av studieprogramporteføljen, men også ta hensyn til studienes økonomiske bæredyktighet. For enkelte fakulteter bør omfang av emner og studieprogrammer reduseres for å sikre god studiekvalitet. I den videre utvikling av studieprogramporteføljen er det vesentlig at det internasjonale aspektet sikres. For å styrke forskerutdanningen må det utarbeides en strategi og handlingsplan og oppnås et tettere samarbeid med arbeids- og næringslivet.
- Definere læringsutbytte for kandidatene ved gjennomført studieprogram og ferdigstille kvalifikasjonsrammeverket. Arbeid med å tydeligere definere læringsutbyttet på alle studieprogram er igangsatt ved de fleste fakulteter. Dette arbeidet skal fortsatt brukes både i rekrutteringssammenheng, for å øke studentenes egen bevissthet om studiets relevans og i videreutvikling av studieprogrammene.

Rekruttere og beholde dyktige og motiverte studenter

Frafallsproblematikken er et viktig element når man ser på risiko for ikke å lykkes med å rekruttere og beholde de beste studentene ved UiO. For å oppnå et redusert frafall, må UiO få innsikt i hvilke faktorer som fører til frafall av studenter. Med bedre innsikt vil UiO kunne iverksette de rette oppfølgningstiltakene slik at UiO vinner i konkurransen om de beste studentene både nasjonalt og internasjonalt. Det er også en risiko at potensielle studenter og arbeidsgivere har for liten innsikt i studienes relevans.

- Kartlegge årsakene til frafall for å øke gjennomstrømming på bachelor- og masterprogrammene.
De 3-5 vesentligste årsakene om hva som fører til frafall må identifiseres. Konkrete tiltak mot frafall iverksettes, der det finnes relevant, for på sikt å oppnå en bedre gjennomstrømming på bachelor- og masterprogrammene og spesielt på HUMSAM-området.

3 FORMIDLING OG INNOVASJON

KD:

Sektormål 3: Universitetene skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universitetene skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Virksomhetsmål 3.1: Universitetenes skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Virksomhetsmål 3.2: Universitetenes skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

UiO:

Hovedmål: UiO vil bidra aktivt til at forskningsbasert kunnskap nyttiggjøres i samfunnet og arbeide for å gi allmennheten innsikt i vitenskapelig tenkning og oppdatert kunnskap om forskningens resultater

Hovedprioriteringer, risiko og tiltak 2009:***Fremme kvalitet og gjennomslag i allmennrettet formidling***

UiO har mange dyktige enkeltforskere og enkeltmiljøer som fremstår som tydelige i samfunnet, men UiO som helhet fremstår som utydelig. Dette ble synliggjort i blant annet omdømme-undersøkelsen i 2008. Dette utgjør en risiko for UiOs posisjon i samfunnet og for synliggjøring av UiOs innsats for samfunnet. UiOs samlede kontakt mot og bidrag til samfunns- og arbeidslivet for svak.

- Videreutvikle UiOs samarbeid med samfunnet og arbeidslivet i tråd med de prioriterte områdene for økt innovasjon fra UiO.
- Styrke forskningsformidling gjennom bruk av digitale kanaler. Det pågående arbeidet med modernisering og videreutvikling av UiOs nettsted (web prosjektet) skal tilrettelegge for å synliggjøre forskningen ved UiO. Nettstedet er arbeidsredskap for forskerne og en viktig kanal for forskningsformidling. Web-prosjektet skal styrke dette arbeidet ytterligere og trenger involvering fra alle enheter. Arbeidet med å gjøre UiOs vitenskapelige publisering og forskningsresultater fritt tilgjengelige og søkbare videreføres.

4 PERSONAL OG ØKONOMI

KD:

Sektormål 4: Universiteter og høyskoler skal *organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.*

Virksomhetsmål 4.1: *Universitetenes skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.*

Virksomhetsmål 4.2: Universitetenes skal gjennom din personalpolitikk medvirke til et godt arbeidsmiljø og mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Virksomhetsmål 4.3: Universitetenes skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal ta hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer

UiO:

Hovedmål: **UiO skal søke, og selv bidra til å utvikle, medarbeidere som kombinerer kompetanse, engasjement, selvstendighet og ansvarsbevissthet. Som arbeidsplass skal UiO preges av likeverd, respekt, deltakelse og medbestemmelse.**

UiO skal være en utviklings- og handlingsdyktig organisasjon, som aktivt søker impulser fra samfunnet, nyttiggjør seg ideer og innspill fra medarbeidere og studenter, og evner å prioritere for å innfri faglige ambisjoner.

UiO skal ha et økonomisk grunnlag som gjør det mulig å realisere egne faglige ambisjoner, og bruke de midler universitetet selv disponerer målrettet og effektivitet.

UiOs infrastruktur skal holde en standard som bygger opp under det faglige ambisjonsnivået for forskning, utdanning og formidling og sikre ansatte og studenter et godt og funksjonelt arbeidsmiljø der trivsel, estetisk kvalitet og moderne HMS-krav er ivaretatt.

Hovedprioriteringer, risiko og tiltak 2009:

Styrke og tydeliggjøre lederrollene ved UiO

Ved UiO finnes det lite felles policy som støtter lederrollene, særlig ved grunnenhetene. I tillegg er bredden i lederspennet og muligheten for å endre dette begrenset, hvilket gjør det til en stor risiko i forhold til å ha mulighet for å utøve ledelse ved UiO.

- Avklare forventninger og prestasjoner for ledere.
UiO skal utarbeide lederprinsipper, definere lederroller og styrke lederopplæring og lederstøtte.
- Øke bevissthet og utvikle lederes kompetanse og ferdigheter relatert til arbeidsmiljø og læringsmiljø.
Økt forståelse for at arbeidsmiljøets betydning er en forutsetning for å nå ambisiøse mål. UiO skal ha flere trygge ledere som vet og kan håndtere ulike arbeids- og læringsmiljøproblemstillinger både knyttet til daglige utfordringer og til endring. Som et ledd

i å oppnå dette skal det utformes en policy og en plan for UiOs bruk av arbeidsmiljøundersøkelser.

Sikre at fremtidig rekruttering støtter opp om faglige prioriteringer

En risiko er at stillingsstrukturen begrenser valget i ansettelser. Det er videre risiko for at vi kan miste gode søkere fordi UiO ikke fremstår som en attraktiv arbeidsplass og at begrenset innsats i mottak og oppfølging er demotiverende for nye studenter og ansatte.

- Utarbeide felles policy på sentrale områder.
Det skal utarbeides en omforent policy for valg av virkemidler for å nå bemanningsbehovet. Videre skal det utarbeides en tydelig policy for håndtering av midlertidige ansatte. UiOs mål om likestilling må ivaretas, deriblant ved å legge bedre til rette for og motivere kvinnelige ansatte.
- Videreutvikle mottaksapparatet for studenter og ansatte.
Det skal arbeides for å integrere studenter og ansatte raskere både lokalt og sentralt gjennom tydelige rutiner for mottak og bruken av disse. Det ønskes en bedre oppfølging av utenlandske forskere og økt fokus på å ivareta de individuelle behovene.

Bedre UiOs rammevilkår, finansiering og omdømme

Det er en risiko for at den voksende eksternt finansierte aktiviteten reduserer det økonomiske grunnlaget for eksisterende aktivitet, ved at det kreves delfinansiering av UiO som ikke dekkes av basisbevilgningen. Videre at politikere prioriterer andre nasjonale hensyn som regionalpolitikk fremfor toppforskning. Det er for dårlig gjennomslag for UiOs interesser hos myndighetene og næringslivet.

- Påvirke myndigheter og andre aktører i forhold til finansiering av primærvirksomheten, infrastruktur og de store utvalgte byggeprosjektene.
- Påvirke relevante aktører for å oppnå at en større andel av eksterne forskningsmidler rettes inn mot våre faglige prioriterte områder.
- Styrke profilering av UiOs aktivitet med særlig vekt på de faglige prioriteringene.
Profilere UiO ved at de faglige prioriteringene fremheves, presentere seg gjennom eksterne og interne informasjonskanaler og i møte med politikere, næringsliv etc.
- Starte arbeidet med å klargjøre/diskutere tiltak med sikte på en drift som går i økonomisk balanse på lengre sikt.

Ha en effektiv og profesjonell forvaltning og sikre etterlevelse av lovpålagte krav

Lovpålagte krav til håndtering av oppgaver innen økonomi utfordrer kulturen ved UiO.

Ledelsen ved UiO på alle nivåer må øke oppmerksomheten i forhold til krav på økonomiområdet og med hensyn til etterlevelse av forvaltningskrav. Organiseringen av administrative tjenester er ikke hensiktsmessig i forhold til dagens behov som gir en risiko for at forskere ikke får tilstrekkelig bistand til å håndtere oppgaver innen økonomi.

- Tilpasse organiseringen av og kompetansen i det administrative støtteapparatet i lys av nye krav til ekstern finansiering, innkjøp og økonomifunksjonen generelt.
Organisering, interne rutiner og arbeidsprosesser knyttet til forskernes søknader om eksterne midler og til økonomiområdet skal sikre at lovpålagte krav tilfredstilles og at de ansatte får nødvendig støtte. Det skal vurderes om oppgaver som krever høy kompetanse bør samles og utføres av færre personer som jobber på tvers av organisatoriske nivåer.
- Intensivere arbeidet med endringer i administrasjonen som sikrer bedre støtte mot enhetene og ledelsen.

5 UNIVERSITETSMUSEENE

Sektormål 5: **Universitetet i Oslo har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.**

Virksomhetsmål 5.1: Universitetene skal sørge for god sikring og bevaring av museumssamlingene, og bidra til digitaliseringen av denne kulturarven.

Virksomhetsmål 5.2: Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingene skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvaltning og av den interesserte allmennhet.

Hovedprioriteringer, risiko og tiltak 2009:

Øke tilgangen til og formidlingen av museenes samlinger.

Foruten å øke tilgangen til og formidlingen av museenes samlinger, videreføres arbeidet med å nyttiggjøre museenes samlinger og kompetanse i universitetets øvrige formidlings- og kontaktvirksomhet.

Begrenset økonomisk handlingsrom er den største risiko i forhold til å gjennomføre planlagte aktiviteter og tiltak. Reduserte midler fra sponsorer og eventuelle avslag på støtte vil medføre at prosjekter planlagt i 2009 ikke vil være mulig å gjennomføre. Manglende kapasitet hos ressurser og reduserte midler til frikjøp ved museene til REVITA-delprosjektene kan forsinke fremdriften.

Foruten å øke tilgangen til og formidlingen av museenes samlinger, videreføres arbeidet med å nyttiggjøre museenes samlinger og kompetanse i universitetets øvrige formidlings- og kontaktvirksomhet.

- Gjennomføre et målrettet arbeid for oppbygging, vedlikehold og utvikling av museenes samlinger, herunder å utarbeide samlingsstrategier som klargjør prioriteringene i samlingsforvaltningen.
- Gjennomføre et bredt spekter av formidlingsaktiviteter, herunder konserter og opptredener, foredrag, åpne fagseminarer, filmprogram, familiesøndager, spesialomvisninger m.v
- Videreutvikle tilbudet av utstillinger ved museene, herunder å produsere og forbedre nye utstillinger for åpning i 2009 og 2010.
- Bedre tilgangen til museenes samlinger ved økt satsning på digitalisering gjennom å etablere nye webportaler med nye søkemuligheter og forbedret brukervennlighet, ferdigstille arbeidet med etablering av felles nasjonale databaseløsninger, og mangfoldiggjøring av samlingsinformasjonen gjennom GBIF.
- Videreføre og utvikle museenes samarbeid med skolene med fokus på ytterligere utvikling av de pedagogiske tilbudene til skolene i samsvar med "Kunnskapsløftet".
- Realisering av nytt Veksthus hvor det er et mål for 2009 at sponsordelen fullfinansieres.

Museene skal styrke samarbeidet med nære aktører innen stat/fylkeskommuner, regionale og nasjonale museer, og på denne måte anvende museenes kompetanse i nært samspill med sine samarbeidspartnere.

6. PLAN FOR TILDELT BEVILGNING FOR 2009

Disponering av tildelt bevilgning er beskrevet i universitetets styringsdokumenter Årsplan og fordeling 2009 – Langtidsplan og langtidsbudsjett 2009-2013. UiOs årsplan viser de viktigste prioriteringene for organisasjonen som helhet med særlig vekt på målsettinger som krever en institusjonell tilnærming. Delmålene og tiltakene vil være førende for hvilke saker ledelsen på alle nivåer i organisasjon skal ha særlig fokus på. Både årsplan og måltall skal gjenspeile UiOs ambisjoner, men må også være realistisk i forhold til de økonomiske rammebetingelsene.

UiOs to hovedmålsettinger for 2009 er å starte oppfølging og gjennomføring av faglige prioriteringer og sikre en effektiv og profesjonell forvaltning.

Ved fordeling og årsplan for 2009 var salderingsbehovet som forventet langt lavere enn tidligere år. Dette fordi man gjennomførte et rammekutt i 2008, universitetet har fått tilbake hvileskjæret og det er i liten grad igangsatt ny aktivitet i løpet av året. Det var imidlertid fortsatt et salderingsbehov på 14 millioner kroner som følge av at deler av kuttene i 2008 var midlertidig og fordi energikostnadene og innleide arealer har økt.

I juni 2008 ga styret signal om at man ikke ønsket å gjennomføre refordelinger mellom fakultetene ettersom faglige prioriteringer i denne fasen primært skal skje ved enhetene. Styret ba imidlertid universitetsdirektøren ved fordelingen for 2009 å vurdere Det juridiske fakultets (JUR) utfordringer knyttet til det økonomiske grunnlaget for å gi et studietilbud med tilstrekkelig kvalitet. Det foreslås i år vesentlige endringer som vil gi JUR et økonomisk grunnlag for betydelig bedring av studiekvaliteten.

Forhåndsdisponeringer er ikke et tema i 2009 da det ikke er aktuelt å øke nivået og vedtatte investeringer er igangsatt.

Universitetsstyrets hovedproblemstillinger ved behandling av fordeling og årsplan 2009 var knyttet til:

- Tiltak som gir Det juridiske fakultet et grunnlag for god studiekvalitet
- Saldering av budsjettet
- Fastsettelse av husleie for 2009
- Mål og tiltak for UiO årsplan

Av UiOs bevilgning på ca 4 mrd. kroner benyttes 74 % til faglig aktivitet på fakulteter, museer og sentre, mens 26 % benyttes til støttefunksjoner. Disponeringsskriv med inntektsrammer, viderefordeling av post 50-52-bevilgningen og retningslinjer for bruk av tildelte ressurser er sendt alle enheter. Disponeringsskrivene inneholder også klare mål og føringer for den enkelte enhets virksomhet i det kommende året.

Fordeling 2009 fordelt på hovedaktivitet og enheter

	Forskning	Utdanning	Samfunnsk.	Samlinger	Annet	Sum
TEOL	11 976	11 230	0	0	5 796	29 001
JUR	171 260	42 535	0	0	-22 297	191 498
MED	250 604	222 935	0	0	36 056	509 595
HF	274 744	143 737	0	0	64 839	483 320
MN	191 827	409 551	400	0	110 146	711 924
OD	104 703	60 346	0	0	8 351	173 400
SV	204 820	102 915	0	0	8 529	316 264
UV	104 100	55 211	0	0	23 792	183 103
Fakulteter	1 314 033	1 048 459	400	0	235 211	2 598 104
KHM	59	7 512	0	61 508	0	69 079
NHM	118	15 832	0	76 302	0	92 252
Museer	177	23 344	0	137 810	0	161 331
SUM	1 017	11 531	0	0	0	12 548
STK	7	8 968	0	0	0	8 975
EMBiO/BiO	0	53 429	0	0	0	53 429
ISS	9 676	0	0	0	0	9 676
Sentre	10 700	73 927	0	0	0	84 627
UB	0	1 664	0	210 931	0	212 594
TA	0	0	0	0	491 814	491 814
USIT	0	7 924	0	0	130 706	138 630
SA	2 513	61 522	20 927	0	226 221	311 183
Annen aktivitet	2 513	71 109	20 927	210 931	848 740	1 154 221
Sum totalt	1 327 424	1 216 840	21 327	348 741	1 083 952	3 998 283

Strategisk prioritertse tiltak i 2009:

Områder	Beløp
Infrastruktur areal	114,5 mill. kr
Teknisk infrastruktur	48,3 mill. kr
Vitenskapelig utstyr	79,2 mill. kr
Finansiering av enkelttiltak på tvers av UiO	21,0 mill. kr
Tilbakebetaling forhåndsdisponering og reserver	68,3 mill. kr
Direkte støtte til toppforskning	34,1 mill. kr
Strategiske tiltak ved enhetene – øremerking av midler	60,3 mill. kr
Direkte støtte til enkelttiltak ved enhetene	5,7 mill. kr
Tverrfaglige satsinger	45,3 mill. kr
Sum	476,7 mill. kr

Kostnader til arealer er de kostnadene som har økt mest de siste årene. UiO har et meget stort vedlikeholdsetterslep på eksisterende bygningsmasse (ca 4 -5 milliarder kroner) og stor etterspørsel etter økte arealer. UiO har økt finansiering av ordinært vedlikehold som inngår i husleiekostnadene, årlig volum er på 70 millioner. UiO har også økt oppgraderinger av eksisterende arealer, investert i total rehabilitering av PO-bygget og det er vedtatt fremtidig leie av Domus Medica.

UiO har de siste årene avsatt betydelige midler til investeringer knyttet til innføring av administrative IT-systemer.

Disponering av tildelte midler i 2009

Inntekter/ utgifter	Beløp (1000 kr)
Driftsinntekter	
Herav bevilgningsfinansiert virksomhet	
Herav eksternfinansiert virksomhet	
Sum driftsinntekter	
Driftskostnader	
Herav lønnskostnader	
Herav anskaffelser og påkostninger	
Herav husleie	
Herav andre driftskostnader	
Sum driftskostnader	
Driftsresultat BFV	
Driftsresultat EFV	

Tabellen ettersendes. UiO har intern frist for budsjettinnlegging 11.mars.